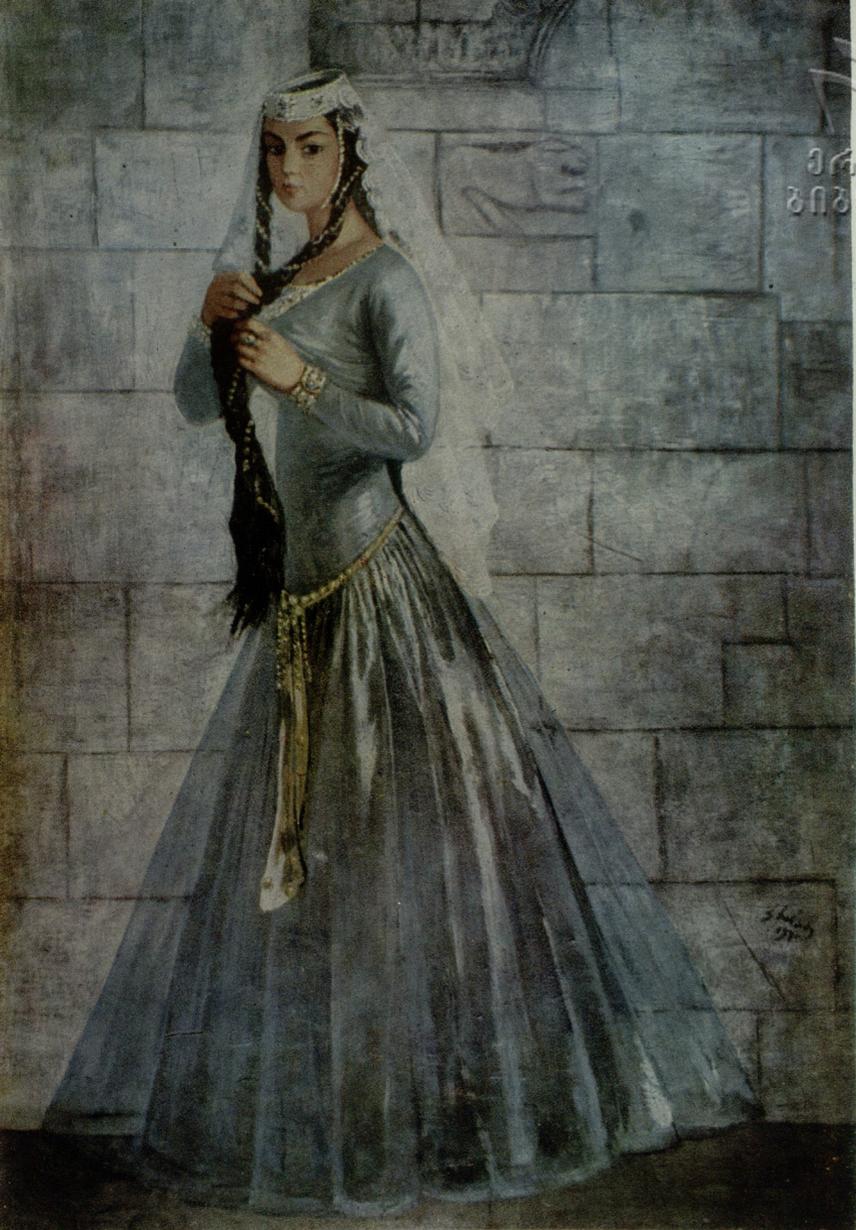

619
1971

ქართული
ბიბლიოთეკა

ქართული

№ 6 2330637 1971

გ. ტ. დობროვლსკი, ვ. ი. პაცაივი და ვ. ნ. ვოლკოვი

საბჭოთა ხალხის, მთელი მოწინავე კაცობრიობის მესხიერებაში სამარადისოდ დარჩება ჩვენი სამშობლოს სახელოვანი შეიღების, სსრ კავშირის კოსმონავტი-მფრინავების გ. ტ. დობროვლსკის, ვ. ნ. ვოლკოვის, ვ. ი. პაცაივის შესანიშნავი გმირობა. მათ ბოლომდე შეასრულეს თავიანთი მივალეობა სამშობლოს წინაშე, დაწყეს კოსმოსური კვლევის ახალი დიდი ეტაპი, უდიდესი წვლილი შეიტანეს მეცნიერებაში, კაცობრიობის პროგრესში. თავიანთი უმაგალითო გმირობით კოსმოსური „სოიუზ-11“ ხომალდის ეკიპაჟმა ასახელა ჩვენი დიდი სიკეთისტური სამშობლო, ჩვენი სახელოვანი გმირი ხალხი.

მათ პირველებმა გაოსცადეს ახალი კოსმოსური კომპლექსი — ორბიტული „სალუტ“ სადგური და „სოიუზ-11“ სატრანსპორტო ხომალდი, რომელიც ფანტასტიკური სიჩქარით მიფრინავდა სამყაროს სივრცეებში. ისინი მხნედ იყვნენ, დარწმუნებულნი, რომ შეასრულებდნენ პარტიისა და ხალხის დავალებას. და მათ შეასრულეს ეს დავალება, წარმატებით განახორციელეს სამეცნიერო კვლევისა და ტექნიკური ექსპერიმენტების რთული და მრავალფეროვანი პროგრამა. მათი დაკვირვებების შედეგები დასაუდრებელია მეცნიერებისათვის, კოსმონავტიკის მომავლისათვის, აპოლონობრიობისათვის.

მსოფლიო ქედს იბრის მამაცი საბჭოთა პატრიოტების წინაშე, მამაცი კოსმონავტები დიდლუნენ მას შემდეგ, რაც დაამთავ

რეს პირველი პილოტირებული „სალუტ“ სადგური ხანგრძლივი ფრენის პროგრამა, როცა „სოიუზ-11“ ხომალდი უკვე ბრუნდებოდა დედამიწაზე შორეული კოსმოსური რიისიდან.

კოსმოსის გმირებმა ახალი ფურცელი ჩაწერეს ორბიტული პილოტირებული ფრენის განვითარებაში, ფართო პერსპექტივები დაუსახეს მეცნიერებას და მის გამოყენებას კაცობრიობის საქმიანობაში. მათი სახელოვანი ცხოვრება, მათი უმაგალითო გმირობა სამშობლოსადმი, პარტიისადმი ერთგულების, ხალხის წინაშე ელისადმი ერთგულების შთაბეჭდილებელი მაგალითია.

პროლეტარებო აველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ეკოუ

№ 8 (417) აბგვისტი, 1971 წ.

გამოცემის წელი 49-ე

სოციალური საზოგადოების
კოლმედიკური და სალიბერალური
სამხატვრო ჟურნალი

ეპოქა დაეუბნა ახალგაზრდა საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ

თვალისმომხრად კაშაშა ნაკაძე სწრაფად გაიზარდა დარში, მიადრია მის კიდეს და მწველი ლითონის პირველი წვეთები ნაეტრელები ფრკვეცილი დაეცნენ ვებერთელა ციხის ძირზე. ირგვლივ ისეთი ბუღი და ელვარება დადგა, გვიანებიდან ციხეში მშის ჩამონატები ჩაფარდნილად.

სახიდან ღვარტიყად მოვარდნილი ოფლი სახელით რომ მოეწინადა, ამირან ფანცულაიამ კმაყოფილებით წამოთქვა: დამია, მიდის ფოლადი!

სახემოხვევლი რუსთველი მეფოლადის, სოციალისტური შრომის გმირის ამირან ფანცულაიას ბრძოლა ნაფიხის ოთხმოც პრეტონტს ჩქაროსნულ შეთხილი უშვებს. ერთ მილიონ ტონზე მეტი ძვირფასი ლითონი ნოვატორი მეფოლადის ანგაროზე. ფოლადსაგან, რომელიც მისმა მარტვენამ ორი ათეული წლის მუშაობის მანძილზე გამოადინო, შეიძლება გაკეთდეს 100 ათასი თანამედროვე მძლავრი ტრაქტორი. 100 ათასი ტრაქტორი კი მეტად საფულისსპო ციფრია. ამდენი ტრაქტორის გამოშვებამ ხომ ერთ დროს ოცნებობდა დიდი ლენინი!

მიხეილ სანდერტაშვილი.

ფოტო გ. შაბაძე-ბაძისა, ი. დავითაშვილისა და ნ. თოფჩაიასა.

შაქარია ყაველაშვილი.

„ფოლადი მოდის!“ — როგორ ბეგრის მოქმედი ის ორი სიტყვა. რაოდენ დიდ სიფარულსა და თავდადებულ შრომას, შემოქმედებით წვასა და ინიციატივას აქნოვენ გაფარებულ ლეწმელთა მდგომი მკლავმოუღულელი აღმანებნი, რათა ამ ძვირფასი ლითონის გამოანდნობი იყოს ჩქაროსნული, წონასწორული და უწყნო.

ახლა ვერ ნახავთ სოფლის მეურნეობის ვერც ერთ დარგს, სადაც ლითონის ფართო გამოყენება არა მქონდეს. გუთონი და კულტივატორი, კომბაინი და ტრაქტორი, სათები და საოში, ჰამბის თუ ჩაის საკრეფი მანქანები — ყოველივე ეს ჩვენი მეტალურგებისა და მანქანათმშენებლების ერთობლივი ნაოსტარია. ამა ნახეთ ქართველი კონსტრუქტორებისა და მანქანათმშენებლების ერთობლივი შემოქმედებითი შრომით შექმნილი მსოფლიოში პირველი ჩაისსაკრეფი მანქანა „საქართველო“, დაკვირდით როგორ სწრაფად და მოხერხებულად არიყვენ და კრეფენ მისი მარტონობა ლითონის თითები ჩაის ნაღ დუბებს, და მასინ ერთხელ კიდევ დარწმუნდებით ლითონის დიდი ძალაში, როცა მის აღმანი უნარიანად იყენებს.

ქარხნის ეზოში.

ამირან ფანცულაია.

იპქ. სსრ. კ. შარტისა, სახ. სახ. რესპუბ. ბიბლიოთეკა

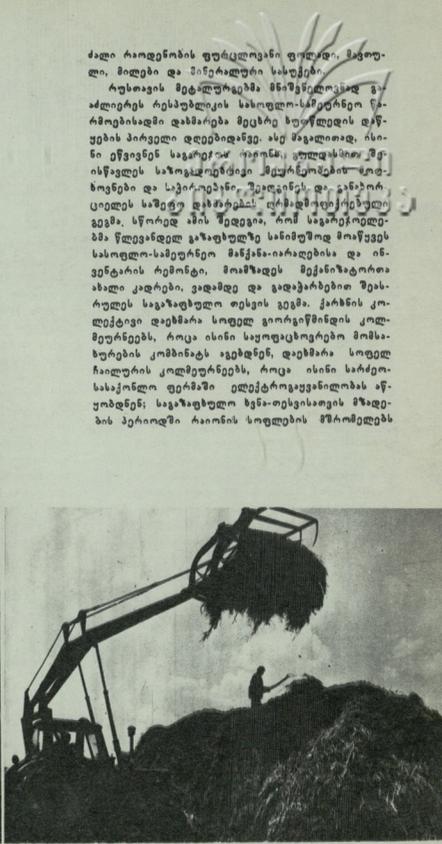

გრიგოლ ბერეკაშვილი.

მარცხნიდან — მწველავი შაია გოგუტეი, ბრეველირი ვალერას ფექტრშიელი, მწველავები გლინა მოსიძე და ქვაუცის ქარბიძე (სოფ. საბოთალა).

თივის დამზადება (საკარგიჯო)

სულ ახლანს საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის ინიციატივით მდებარეობს ხაზასში აღინაშნა, რომ არსთვის მტად-ღურავილი ქარნის კოლქტივი საქმან დახარტის უწეს სავარგოს ჩაიონის მანვის საბუთოა მურნეობას. მოწინავე სავარგოთა მავალიის მხა-ჩეს და საშეფო დახმარებას აძლიერებენ თბილისის, ქუთაისის, ბათუმის, სოხუმის, გორისა და რესპუ-ბლიკის სხვა სავარგოთა კოლქტივები.

არსთვის მტადღურავებმა სოციალისტური სო-ფლისაში დახმარება განსაუბრებოთ გაძლიერეს

საბუთო კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტ-რალური კომიტეტის ივლისის პლენუმის შემდეგ-ამ მზივე უველაზე მტად გამოიჩინა თავი მარტე-ნის სააქროს კოლქტივმა. ამირან ფანცულაის, მბიბილ სანდერაშვილის, ვანო მტკრეველის, ზაქა-რია უაველაშვილის, გრგოველ ბერეკაშვილისა და სხვა მოწინავე მტადღურავთა ინიციატივით აქ შე-იქმნა უვეგნობო ლითონის ფონდი სასოფლო-საე-ღურეო მანქანათმშენებლო ქარხნებისთვის. ამას გარდა, მტადღურავებმა რესპუბლიკის კოლქტურნი-ობებსა და საბუთო მურნეობებს მიაწოდეს დიდ-

ძალი რაოდენობის ფურცლოვანი ფონდი, მკაფი-ლი, მიღები და პინტალური სასუბები.

არსთვის მტადღურავებმა მნიშვნელოვანად გა-აძლიერეს რესპუბლიკის სასოფლო-სამეურნეო წა-არობისაში დახმარება მტებზე ბურჟუაზიის დაწ-ყვის პარტიული დღეობიდანვე ასე მავალიად ისი-ნი ეწვიენ საკარგეთა უკონსა, უფლდსიხით შე-ინჯავლის სასოციალისტური მქერტოშების კოლ-ქტივები და სპირიტუალური, უკადრინის და განზორ-ცილვის საშეფო დახმარებას უწეს მტადღურავთა უვე-გებმა, სწორად ამის შედეგით, მოაწადეს შეწინაღობოთ ახალი კადრები, ვადაძედ და ვადაძარბები შეს-რულეს საგანგებლო თვისის ვეგება. ქარნის კო-ლქტივები დახმარა სოფელ ვიორგინშიდის კოლ-ქტურნიებს, როცა ისინი საყოფაცხოვრებო მომსა-ბურების კომბინაბს ავებდენ, დახმარა სოფელ ჩაილურის კოლქტურნიებს, როცა ისინი საპტი-სასაქონლო ფერაში ელექტროგავაწინილობას აწ-უობდენ; საგანგებლო ზენათვისთვის მზადე-ბის პერიოდში ჩაიონის სოფლების მშრომლებს

იონის ალბა (საკარგიჯო)

სოფელადიურ დახმარებას უწედა რუსეთის მტად-ღურავების მიერ ვაგანწილი ზინწალთა და ელექ-ტროსთა მშ რაივად. მუღების დახმარებით ჩა-იონის ბეგრ სასოციალისტური მურნეობაში წესტი-გში იქნა მოგვანილი სარემონტო სახელოსნოები, ისინი აღებურტენ ახალი დაწვებით, ინსტრუმენ-ტებითა და საოადარიგო ნაწილებით.

ამას გარდა, არსთვის მტადღურავებმა მჭურ დახმარების ხელი ვაწუოდეს ვარდახნის ჩაიონის სააქროის საკითხ მფერწეობის საბუთო მურ-ნეობის კოლქტივებს. შაი სააქროელ მფერწეობე-ებს მიაწოდეს ბეგრი ზელსაწეუ და დანადგარი სა-ფრწეველებისა და სახელოსნოს ახალი ტექნიკით აღსპურეთად.

ეს ფაქტები ვაწონალობის რაოდია, ქარბივდმა მტადღურავებმა ბეგრი ვარგე საქმე ვაყეთეს აგრე-თვე ბოლისის, დანისის, თობრიწყაროს, მარწე-ულის, მახარაქისა და რესპუბლიკის ბეგრი სხვა ჩაიონის სოფლის მურწეობის მშრომელთა დასა-მარბელად, ისინი მხარში ედგენ სოფლის მშრო-მელებს, მილითიყების, კლდეებისა და კოლტურ-ის სახლების, მფერწეველობისა და მტკივალე-ობის ფერმების მშენებლობის და კეთილმოწყო-ბის დროს.

საბუთო კავშირის კომუნისტური პარტიის XCVI ურილობის ინტორიულ ვადაწუებულებებს

მოსავლის აღება (საგარეო)

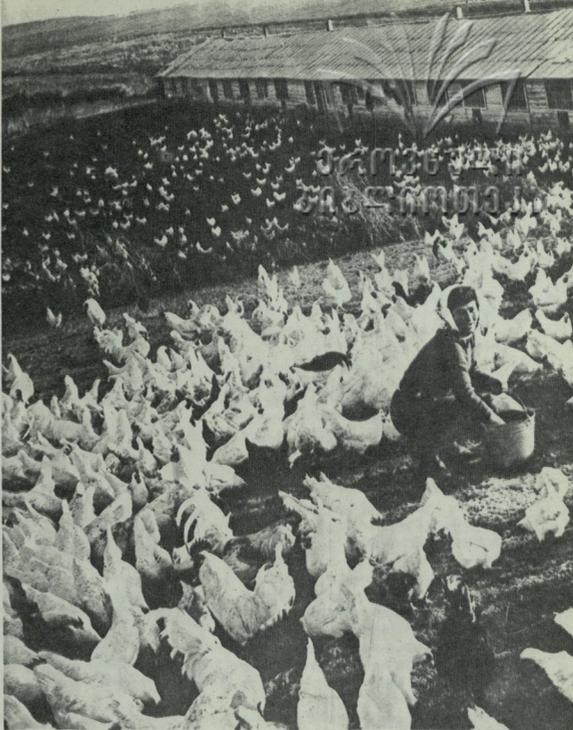

მარცხნიდან მარჯვნივ მკენს ხატოლი ვაღრიბას ალექსიმულ და საბჭოთა მეურნეობის დირექტორი ოთარ ჩალაშვილი.

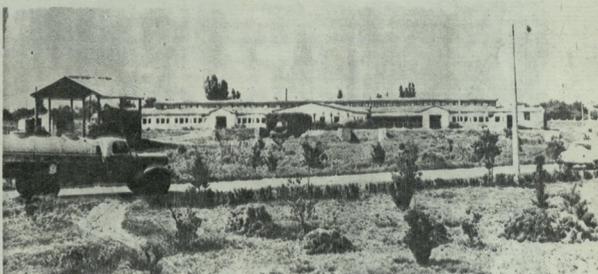
რომ ვაეცენენ, რუსთავის მეტადურგებმა ერისთ. ლავნიად გადაწყვიტეს უკუეღმსრივ გააღლონ სოციალისტური სოფლისაღმა დახმარება. ახლა ისინი უკვედლიურად უგზავნიან სოფლის მეურნეობის მშრომლებს დაძალი ჩაოდენობის არაკონდიციურ ლაოინ და სხვა მსალებს.

ბიბშია მბათამამ.

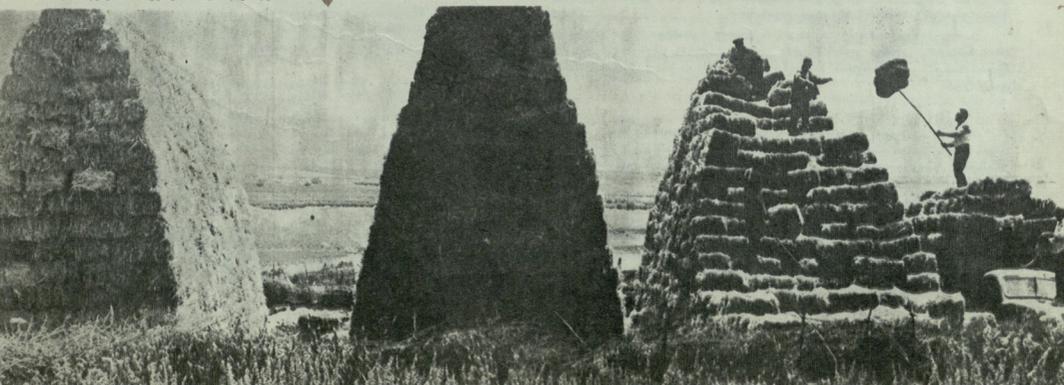
ზემო ტელის მინდებში (წიოვი წყარო)

მეურნეულობის ფერმა (სოფ. პატარეულა)

მცხოველეობის ქარის ხელი (სოფ. სარტიკლა)

შეშვების შეშვების შეშვების

კონსერვაცია

ერთსან გათმეხული მართავდა სიქს. ხანდასან რომელიმე შეშვედერ შოფერს შეუკურთხებდა ხელზე — შუეს არ უქრობდენ და უდიდურად ჩაუშლიანდენ ვერადიო. ხეივანში რომ შედეიო, ჩვეს ხელზე, მანინ გამოჩნდა და შოფერ. შიდიო ხეივან დაღსივთ განაილა. შეშვედერას მანქანებზე თინდაიან იყო. სამაგრიოდ გზა გახდა მწელი საგლი. დაეწირვდა. ჩქარი მგვიპარს ხან ვეპალიდებოდა, საბურავებს უღუკავდა მანქანას, ხან კი შესამხნეად ვეშოვდებოდა და შოფერად ნაპირზე უთებებოდა.

- რა ვეკითო? — შიქოთა კარგა ხნის დუმლის შემდეგ.
- უსასუს.
- შენ?
- მე კაკო შქვიი, ბიჭებს ტარის მებინას. კანტორაში კაკოდ რომ მივიყო, ვერც კი ვაგვიგებენ.
- ისევ ვაგვიშდიო.
- გზის პირას მდგარ სახლებს ავუარეთ.
- ერთხელ ა იმ სახლიან მანქანას დამეჯახა, — თქვა არხიანად
- მერც?
- დამიტტარა.
- გულიანად ვაგვიციხა.

— ვანა მე დამეჯახა? — გაღლიმა მასაც. — ჩვეს მანქანას... ისეთი მანქანა შევადე ტანკიდ ვერადერს დააიკებოდა. შეშვედერის ვეშვებოდა იქამქვინო დამეხუთხუთ ვიდექი და ველოდო, ჩემი რიგო როდის მოვა, რომ დავკვილო-მეთქი. იმ ვილაქამ კი არც ავიცა, არც აცხელა და უკანთან დაშქვანა.

— შეორედ ფარის დამეშვარა, — ვანაგრო შოფერმა, — ქალაქგარეთ ვიყავი ვახუბდები. სულ რაღაც ორიოდ კილომეტრზე, ჩემი ამხანაგო მართავდა საცხეს. უზრალი კაცი კი არ არის, ხელე ვაგროუდელი. გადამდგარი პოლიპოლიციონია და იც წელზე შეტია, რაც მანქანა იცის. უცხად ვახუბდის, რაღაც დავგვიწუხდა და უკან მოხრუნება გადაწყვიტა. არც იმ ვახუბდის, არც დამეჯახებოდა არ აწებებო, არც — ვიჭრო გზაო, არც ერთი, არც მეორე, როდო არც ზეგია კიდევ ქვემოთან მომავალ საცვიროთ ატკონანქვანა.

- წინიდან დარჩებო?
- არა, გვერდიდან. როგორც ჩანს, საცვიროთს შოფერმა ვერც კი წარმოადგინა, თუ იქ მოხრუნებას განიზარებდა ვინმე. გულიარხიდან მოდერეგობიდა და უცხეს სიხლბუთს ფერდში.
- თქვენს მანქანას რა მოვიდა?
- მოკრიბის ცვლირივთ ვაგარტედლა.
- ძრავა?
- ძრავა გადაჩრა, მაგრამ წინ რაც წაწილები იყო, ყველაფერი ერთმანეთს შეედღნა. შემოხრიალდა და პირი იქითა ვენიო, სიდანაც მოვდელიდო.

- არაფერი დავიშავადო?
- მე ოთქიშის არაფერი მიგრძენია. მოლოდო წინ წავქანდი. ისე, რომ შუბლით ოდნავ შეეხებ მინას. ჩვეს ამხანაგი კი მო დავადა. შვის ფარს დანახებოდა თავით. თუქვა ვინდა ამსილდა თავი. წინ იმას უწყებენ, ნუ გვეშინა მეთქი და იმან მე შენაწმენარია: ხომ არაფერი დავიშავადო... თუ ასე უზრალი დილუბინა, ვერ წარმოვიდგენენი.
- უზრალიდ, მამ რას... რა თქვა იმ კაცმა, ასე რატომ მოვივიდო?
- სწორად ეც არის სასაცილო. უცხად ვერ მოვიფიქრე, იქ მოხრუნება თუ არ შეიძლებოდა. ამსილბოთ დავიხრენ და საცვიროთ მანქანის დანახვისას პედლის ნაცხელად ვას დავაწეწო.
- ოოო, ეც უკვე მწელი საქმეა, სიქსთან აღარ დაიქოლებმა, დაბერტედლა.
- ეს შეიძლება ამოგაჩრდა კაცსეც დამარბოთ.
- სიქს ხომდე. როგორც კი მეშვედ საიროლის ფარხიდან იყურება და ფიქრობს, ახლა რომ უცხად ვადაჯვარდო. ფიქრობს, ფიქრობს და შეუშინეწვლად აიწესი ანდათან. აიწესეც და ტყა... —

- მანის ყველაფერად ითიშება აღმანად და შუის ტრძობობა დეფლუტება. ერთი კაცი ვიყო, შეხედო, ვეკაცია, მაგრამ კლდის სიხლბუთს ვერ ვაგარტებ. ასე მგონია, შიგ ვაგვარდებო.
- იქვე შუის წაუხდენია საქმე, ითიშობ ვაშობ, სიქსთან აღარ დაიქოლებმა-მეთქი.

— იმ მარტოს ერთი უსამოყენებლ მარტონობინა. მანქანას რომ პიროვალტორიაში მივაგრიდეთ, სასაუბროდ ოთხი შევეშინ ჩაგვიტოვო დედაკი ვაგვივად, ჩვენი მანქანის დანახვა სიცილი ვეღარ შეუკავს. როგორ დავიჭერო, რომ გვენი დიდებრის თავითანი მიცვალებულთი. მათ რომ სიცილდ-სიცილებდის ფსი იციდენენ, ვატიცებდობო მიუჭებულდო ნახვისის დანახვისას? ვანა არ უნდა ვეშვედებოდაო ის ადამიანება, ვინც შიგ იმხნენენ!

- აღმანებენ როგორც კლიბა უფულონი აჩიან. ჩემი ჯეჟო-ქიოთი ბეტა-აილისს ხშირად შეშინეწვად და კარგია, რომ თქვენეც ახსტურებო.
- აღმან ამიტომ არის, სიცილო რომ ჩაქლებად ვასდებო.
- აღმან. თუქც... მანის ფარდებდა სიცილო... ერთი შემთხვევას ვიამობ. დრო დიდ ვეკაცს და შეტო რა ვაგვიკითო.
- ვერ იყო, მომივიცი.
- შარშან ვაგვიფულზე მივლინებთი გავგვანავს რისტოცვი. ჩვენი ისერი

ნერი იყო, ადგილობის თავმჯდომარე და მე. როსტოვის ქარხნიდან რაღაც მოწყობლობა უნდა წამოგვედო.

ჩვეს მოავანი ისინერის როგორც ენა ენებმა, ადგილობის თავმჯდომარე კი ახალი კაცი იყო, და ცოტა უნებართლო იქციოდენ. რომ ვახუბ ქარხნის დირექტორი უხადელსი საბჭოს დეპუტატო, კანონებში შეხლდის ვერც კი შედადენენ. მე ვუთხარი, თუ ასეა, მე თვითონ შევიძლებებო-მეთქი. კარგო, ვაუხარადო, შენ ვითომ დირექტორი ხარ, ტანის ხელს ვიწუნოს და დაპარაკი ბრტედლა-ბრტედლო იცო.

ვაგვიფულდა და მხარბულიდ შედეიო. დირექტორი მანიწვედ ფეხზე წამოვდა, ხელი ჩამოგარგო და სკამები შემოგვთავაზო. რაზოა საქმე, სიდან ხარო და როგორც კი ჩვენი ჩაქდის მანქანა აუხსენიო, ყველაფერი დავილაგე ვაგვიცო.

მერე ჩვეს ქარხანაზე დაიწყო დასარაკი, მოწინა თქვენი აწუილი ჩარხები და კიდევ სხვა ამებზე ვაგვიხა საუბარი. ამ საუბრის დროს ერთთავად მე მომხრუნებოდა. ისე ჩანდა, ოთქის საყურად მე შელასარაკებოდა. ბოლოს სიტყვა ვაწყვიტა და მოხარა, სადაც მინახობარ, მგონი ვასულ დგომო. მისცილო მინისტროს საბჭოში შეხვედის ერთიმორტოს. იქ არ ვეყოფილარ-მეთქი, ვინაუსებ და დავებინო კიდევ. იქნებ ომში შეხვედის, უკრიბის პირველ ტრანსელე ვიხრძობო. არა, ბატონო, მე მოლოდო იცდაათ წელში ვარ დახადებულად და ტრანსელე სიდან მოვცედებოდი-მეთქი, ვუთხარი. შიოცა, მოიკაცო, — არ დილადა დირექტორია, — შენ საქართველოში ხომ არ მინახობარ, ამ ათიოდ წლის წინათ ვიყავი ქარის უღელტბიხელე ვადავლიდო.

— რანე მოვიქნებო, თვალბუმი ჩაქვხედ და... ვახანხენდა... — ეს ამბავი კარგა ხნის წინ მოხდა. ამ ვაგზე მანის კანცელიტრა მომარბოხის იყო. ოთხოდნო, რე წუთში თუ ვაგვივად ერთი მანქანა. როგორც ნახებარი და მოლიდა საყურად ვაგვივად... მივიდვარ ამ ვაგზე და ვხედავ, ერთი ხალხები მანქანა ჩავერდნობა რიგები. უკანამ ვაგვივად ვაგვივადებო ქალა და ვაგვივად აწებებარ, შოფერი კი ხან იქით მიდრეკავს და ხან აქეთ. აბსუცესად და უფრო რანდ იფლობა ქვიზიანობა. ვაგვივად მანქანა და რაზო საბჭო-მეთქი, ვადაქვხედ თუ არა, მანინე ვიხედავ, რომ ქართველები არ იყვენენ.

ვაგვივად. კაცმა ძრავა ჩაქვიო და უხეზოდ შემოხედო, უკანინად შემოვუარა მანქანას და ვეშვედმა შეხედო. დრამამდე ჩაფლულიყო. ახარ ვაგვივად, ოორემ დრეოდ უსამში მანქანა-მეთქი, ვუთხარი და ხელი დანაშენე. ვაგვივადებოდიყო. ახლავდ ვაგვივად და ამოვივად-მეთქი.

კაცმა შეგებო ამოსიწუნო და შეხედინა ოფლი მოიწინდა. ვაგვივად ბაგარი, დავებო და ვაგვივადეყენე. ამოვივად და თუნინანი ვაგვიმორა.

მე ვუთხარი, ეც შენი ფული ისევ შენა გქონდეს-მეთქი. იმან იფიქრა, ცოტაბოსო და ისევ ვახიბებენ ვაგვივად ხელი. ვაგვივად. ბაგარი მანქანა ჩაგვივად და კანინში დავქვი.

კაცს შუბლი ვაგვიხას, თავის ცოლს ხმადახლა რაღაც ვადაფულასარაკი და მადლობა ვაგვივად. მერე მომიხლოვდა და მოხარა: შენ აგვიწინ დღებოთაო, დილას აქეთ ასე ვეწვალბო. ორმა მანქანამ ჩაიარა. ერთმა ტვირთი მოიხრებო და მეორემ კი არც ვაგვიჩერა. მესამე მანქანა შენ იყავ და თუ შენ არ დამეხრებო-ბოდი, ავარტებრ აღბო დელო უარი შენეწმენვადო. ვაგვივები შვიტებრ აჩიან და კალქისკარო მივეშურებოდი. აქ ითიქის ვიხრებ ჩავევადიყო.

როგორც კი ვაგვივად, ვაგვივება შიოთი, ვაგვივები ჩინდა და ორი შიოთი ამოვივად. ყველი და ძიქვება მქონდა. შორბულდ მგვარობაში როცა მივიდვარ, სახელად ყვიფდობის მანქანს ხომოქ... იმან ხელბი ვაგვივად, არ ვინდა, რაკი მანქანა ამოვივად, ვაგზე მაღალა და სასადლო ვეგვივად... სადმე და იქ ვიხადებოდი, მაგრამ რა ვული მომიხრენდა! ბაღლობა არ ვაგვიციდია და არც ვიცი. ორი მოიხრენა არ შეუძლიარ-მეთქი კი დავუბავსე, მანიწვედ ხელებში მომიციოდენ. მივიცი და იქვე დაუწესე კმა.

გახდარა, უბის წინაეი ამოღო, თავის მისამართი დაშიწერა და მითხრა, შოფერი კაცი ხარ, იცნებ როდისმე ჩვენსეი მოხვედ და უთოოდ ნინახუდ, ზაპოროფიეში უცხოფროსო. მართალია, უბარდო მუშა ვარ, მაგრამ იქნებ რამეში გამომადგეო.

აი აჲ, პატარა ჩინეში შეგდო ის მისამართი, ვუჭიქობდი, რაში მჭირდებო, სად შე და სად ზაპოროფიე-შეთი, მაგრამ მანც არა ვხევედი. ამასთანეი გაცედა და კიდეც დამეჭიჭა.

ახლა კი, აი სად დადგავარე ამ კაცს. როგორც გამახსენდა ყველაფერი, წამოგდა ეს კაცი, გადამხეხია, და კინალამ ატარდა. წოვი ხომ ძალანდ გულსხილია. დეც ისე ვამჩნადო, ბავშვებს გეფუსებო, თითქოს დიდი ხნის უნახავო მძა ამმარუნებოდეს. სიხარულსაგან დაჩ იყოფო, რა ექნა, ბებეწზე მომითათუნა ხელი, გაჩრდილხარ, გლითაი გამხდარხარო. ვეცრდილი მომჭადა, ვალადდა და ვახიარა, ჩვენს ბიჭებს დაწერილებიო უნაშო ყველაფერი.

— ყველაფერი კარგი, მაგრამ თქვენ ხომ ზაპოროფის მისამართი მომცით-მეთქი?

აჲ გამომიხეცენსო. მერე ისეც იმ ახავს დაუბრუნდა, ჩემი ცალი დღესაც გაიხსენებს-ხოლმეო, ვინახა და ტოლიან კი ახლაო არსოდეს დაეიწუდებებო. შე მამინე ბავშვები მოვიკითხე. ვაეცინა: ვანამ სიწინწრო დამოთავრა და აჲ, ივეს ქარხანაში მუშაობს, გლითა კი ვახსად დამოთავრებს იურდიულო. მერე უფრმილი აიღო და დარქა: ვანია, ჩემთან შემოდიო.

ცოტა ხნის შემდეგ ავიღს ხეხავი აწოტლილი ბიჭი შემოვიდა. მოკრალელები მიანერდა თავის მამას და მერედა შეგვათავლიერა. იცნობ ამ ძიასო? — გკითხა ჩემზე. ვანამ მუშტისი თავითი ამხედ-დამხედა, მერე თავლები დაიწროფო და თავი ვაჩაწია უარის ნიშნად. ახა, საქართველო გაიხსენე, ქვეშაში რომ ჩავეფადლითო? აა, ეს ის შოფერია! — წამოძახა ვანამ და ღონიერად ჩამომხარა ხელი. — შე უფრო გამხდარი და მაღალი მახსოვდა, ეს კი ეპაოტნესის დამგავცხიბია...

ველის გაეცინა... იმ დღისით ქერ ქალკი დაგვათავლიერებინა და სადამოთი კი წინ მიგვიპატეო. მერეც დღესეც ვეინდოფო, წამოსულოყავით, მაგრამ საში დღე დაგეტრეო. ცოლც ისეთი პატავისცემით ვეცქეცოდა, რომ სულ თავლებში შემოგვცქეროდა.

— აჲ მუშა ვარო? იქაც დირექტორია უფოდაყო. იმისთანა სტეიალისტი, მოკლედ, ბევრი არ იქნება. წამოსულისას სულ და ვული თან გამომგვაყოფა, შე ვუთხარა რთულში ჩამობრძანდი-მეთქი.

— მერე? — მითხრა, შეგებულენა აგვისტოში შეყოფნის, მაგრამ სექტემბერში ავიდებ და უთოოდ ჩამოვალდა.

— ჩამოვიდვარ? — მარტო კი არა, ცოლიც ჩამოვიყვანა. თანაც ისე კი არა, საბჭურებით ჩამოვიდა: უფროს ბიჭს დიდი ველისმიხედი ჩამოუტანა და უმცროსს — პატარა. ჩემს ცოლსაც რაღაცეები ჩამოუტანეს. ჩემთვისაც კარგი პერანგი ეყიდათ. ყველაზე დიდი წომა ვიყიდეო, იცინოფა.

— ძალიან ვარქალა. — ძალიან... სამაგიეროდ შე რაღა გავაყუეთ?... საშვიდნომებროდ ასი ლიტრი კახური ღვინო ჩავეტანე, მამანემის დაეინებულა. იმ მხარზე მიღწენებში გამგავანეს, დაეუდე და ჩავეტანე, ვიფიქრე, წაუღებ, ვითომ მძა მყოლიამეთქი.

— ყოჩაღ, ძმარ, თავის დღეში აღარ დაგვიწყენეს. — რაღს დამივიწყებს? გასულ კვირაში წერილი მივიღე, სადღესასწაულოდ მიიღო ოჩახით ველიდებო. — ახსრე ტყვიან, რემეა ირებს ბალახი ვაუწოდა: არც შენ ვაყოლა, არც მეო.

— დაბა, იმტობ ვიზიარ, სიყვე უყოველივს არ იკარგებამეთქი. ძნელად სავალი ვა საუბარში იდოდა. ჩქარა მდინარე ხან სასურავეებს ულკოვად ჩვენს მანქანას, ხან კი შორედლ ნაპირზე იყუთებოდა ნაცემი ლტეკვიო.

— ამ ორიოდ წლის წინ, პარიზში, ლუვრში დიდი ქართული მხატვრის ნიკო ფრისონაშვილის სურათების გამოცენა რომ მოეწყო, საქართველოს სახალხო მხატვრმა, რუსთაველის პრემიის ღირებულება უღლო ველაშვილმა ჩვენი კულტურის ამ დიდდ სახიხარულო ამხვან სტეიალოერი სურათი მოძიდუნა (80X42). ტონირებულნი ქალღიდი, ფერადი ფანქარი, სურათზე ახსულა რიგარ მიდის ნიკო ფრისონაშვილი პარიზის ქუჩაზე თავის პერსონებთან ერთად. ამ სურათს მხატვრმა მინაწერის სახით პატარა სახუმარო დილალოცი დაურთო; აჲ ექმედეთ სურათის რეპროდუქციასაც და შემოსხენებულ მინაწერსაც.

ფირისონაშვილი პარიზში

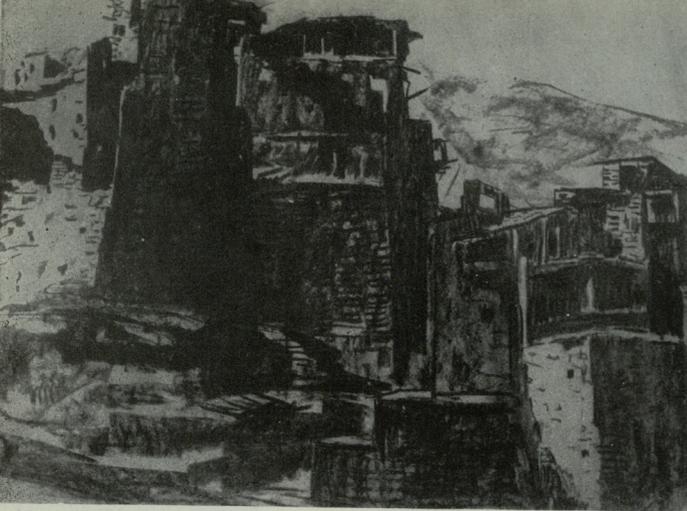
— ნიკოლა, ვაჲ, ეს რა დრო მოგვსრული? ვაეცო უბის პარიზი, ვაეცო შენი მარკეტა-გარისის საშობლო! — დამანებე თავი, გიგოლო, ქერ ვეჭვირობ, მართალი ვარ ვაჲ ვთ არა! — ვაჲ, აჲ ხარ რთული... შე მანე შემომხედე. — შენ რაღა მომდღედი თან? — მე?... უჩემომა როგორ იქნება, შემფურეს და წამოხილეს, მაგრამ ეს წლობურტანებს რაღდ წამოვიყვანია? უცებ არ გაევიტრო პარიზებლი! — იცი, რაღ წამოვიყვანე, გიგოჩან, დეი, ციციკლები აინახო, რომ არა თქვენ, ზეზირად ხატვისო! — მერე, მარტო ისინი სხვები რა უქავ? — ყველა რომ წამოვიყვანა, პარიზში არ დაეტეხებნე. — ჰეი, ნიკოლა, შენ უეცე პარიზულად ხუმრობ! მოიცა, მოიცა ავერ ვითულის კოჲსა ხედავ? — ვხედავ, მერე?

— იმ კოჲკის ქვეშ ჩვენს ბეგოს ღღენიან გულსნა, დიდ ქვიღეს ახალღეს შენი პარიზში ჩამობრანების გამო. — შენც ხუმრობის წასითზე დამადგარხარ... — მამ რა ექნა? ამდენი ვიარეთ, თანაც ზენღლებმა, განა ორთავალის ბაღში, ვარ, გზა თვალდახუტულმაეც ვავიციო, შენ რა გვიქობ, განთქმეული კაცი ხარ. აგრე უთქვამო — ნიკო საქართველოში ვეიარ დღებუდა. ახლა მოელო ქვეყნიერება უნდა მოიაროსო, მამ! ავერ Hotel du Laurve, ავერ Olympia. — ლუვრიდან ვილაც ღრანე გამოღდა და ნიკოლას შეწინე ებატებეცა — Cher monsieur Phrosman, isi vil vous plait! გიგოლა — ის რა მძისმს? შეც არ დამივიწყო, ნიკოლაჲ!

ლალე გუდიაშვილი

შატლი (ოფორტი).

კორნელი

სანაძე

ქალის პორტრეტი (ოფორტი).

ჩვენს დროს გამოჩენილი ფერმწერალი, საქართველოს სსრ სახალხო მხატვარი კორნელი სანაძე ეკლეთნის ქართველ მხატვართა უფროს თაობას. თბილისის სამხატვრო აკადემიაში მისი მასწავლებლები იყვნენ რეალისტური ხელოვნების დიდოსტატები — გიგო გაბაშვილი, ი. ნიკოლაძე, მ. თოიძე, ე. ლანსერე, ი. შარლემანი და სხვები მათ გადასცეს მოწაფეებს თავიანთი მდიდარი გამოცდილება, განუვითარეს და განუმტკიცეს უნარი ფტებნათ გამოსახვის ახალი ხერხები და მიეღწიათ ადამიანის სოციალურ-ფსიქოლოგიური დასახაიების სრულყოფისათვის.

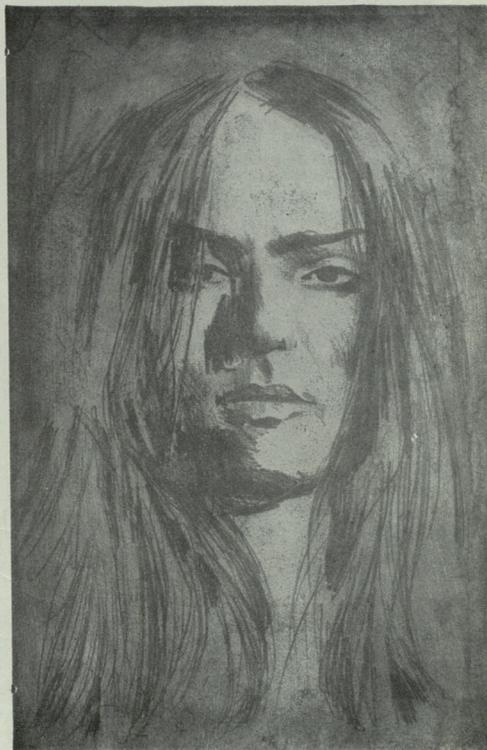
კორნელი სანაძემ შემოქმედებითი ცხოვრების ვრცელი და ნაკოფიერი გზა გაიარა. ის მუდამ გულმოდგინედ აკვირდებოდა და სწავლობდა ეოცხალ სინამდვილეს, ქართველი საბჭოთა ხალხის ცხოვრებას, რათა აემეტყველებინა იგი თავის შესანიშნავ ტილოებზე.

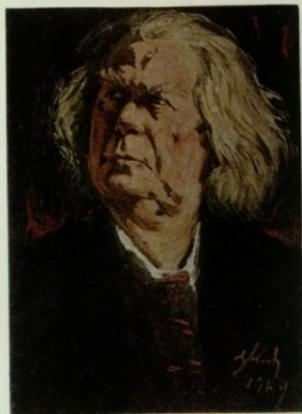
შატლის შემოქმედებითი ნიჭიერების ძალა განსაკუთრებით ნათლად გამოვლინდა პორტრეტულ ფერწერაში. კორნელი სანაძემ შექმნა საქართველოს გამოჩენილი ადამიანების, ლიტერატურისა და ხელოვნების მოღვაწეების პორტრეტთა მთელი გალერეა. ეს პორტრეტები, ჩანაფიქრის სიღრმითა და შესრულების ოსტატობით წარმოადგენენ საბჭოთა ეპოქის ნამდვილ დოკუმენტებს.

კორნელი სანაძე პეიზაჟის ბრწყინვალე ოსტატია. ის ღრმად გრძნობს ქართული ლანდშაფტის თავისებურებას. წარმტაცი ვედლები, მწვანე მდელოები, კლდანი მთები, შემკული ძველი ხუროთმოძღვრების ძეგლებით — ყველაფერი ეს ეოცხლად გადასულა კორნელი სანაძის ტილოზე. აქ არის მშვენიერი შერწყმა ფერისა, სინათლისა და ფორმისა კორნელი სანაძემ ვეჩიენა განახლებული, აღორძინებული საბჭოთა საქართველო, მისი ბუნება, მისი ადამიანები.

მდიდარი ფანტაზია, თემის ორიგინალური გადაწყვეტა, სწრაფვა იმისაკენ, რომ გასსნას მხატვრული სახის არსი, შესრულების მაღალი ოსტატობა — აი რა ახასიათებს კორნელი სანაძეს. როგორც შემოქმედს.

კორნელი სანაძე, ახლა თავისი შემოქმედებითი სიჭარბეის წლებში, კვლავ დაუტყრომელი ენერგიით განაგრძობს მუშაობას. მისი სურათები მუდამ დაამწვენებენ ქართული ეროვნული სახეითი ხელოვნების საგანძურს.

მიქაძეაე ნიკოლოზ კანდელია

მხატვარი ვაჟინა მანია

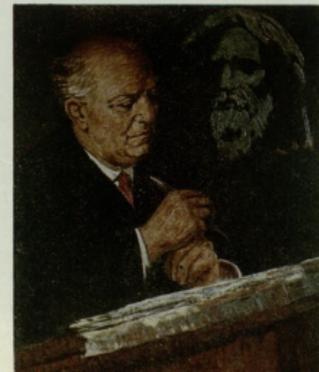

შოთა რგვიველი (დაბალი ტრიტიხიდან)

აკაქუციანი
გიორგი წებნაშვილი

პირადები

ავტობიოგრაფია

სურამის ციხე (ოფორტი).

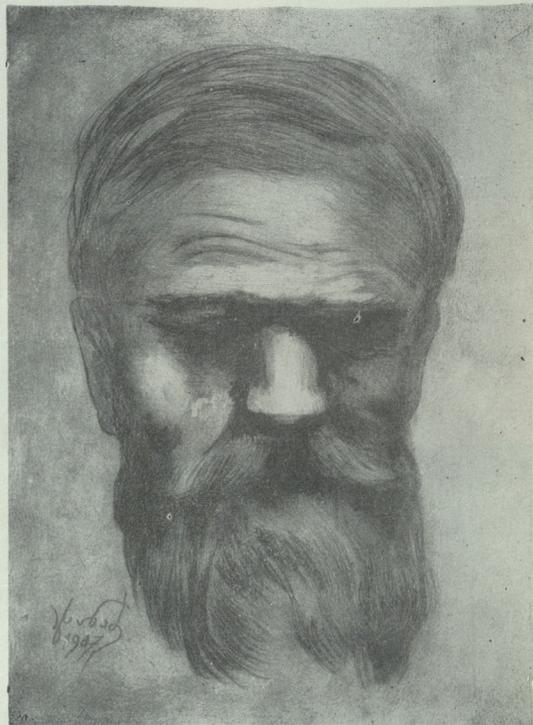

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ქალიშვილის პორტრეტი (სეპია).

გალაკტიონი (ოფორტი).

შედეგ მებრძოლი

მეშველი ჩემო

დღიანს მწუხარე იუჯ სიმღერა, ცა ძაბიანი, მზე — დაწვრთული, ზოი რა მკაცრი წამოვრების მერე დაღვა დაიდა ეს გაწაფხული!

უსსო იყო შენი ძაბილი, გსდევდა საზარი, უოქმელი სევდა, რამდენჯან იყო შენთვის არბილი, ან სატანეო და არაშენდა!

ქარს გაყვავა წამოვრის უღანბოთი და შენს მწვერვალებს ვარდნარი მოსავს, ზოლოს შენთვისაც მზე ამოვიდა და ამ მზეს ჰქვია ღენინის დროშა.

დედის სინაზე დაყვავა შენი, დემბო, შენი ფოლადივით მტკიცე ბოლომდის... დიდება ცამდე აღმართულ ბრძედებს, ქართველ მეზაღეს და მეფოლადეს!

დიდება შენს ცას და შენს წვრებს მზიანს მწიფობისთვის მზე რომ მოსავს მწველი, თვით მოვარებავს, ნაზღაპრს და დიაბლს, ქართველ კაცოსაც ატყვია ხელი.

დიდება კაშხლის ენგურებისას სხივებს სხივი სკვლის, შუქი შუქს ერთვის, წარსულის სევდა შენს გულს ენიშნა, სამარადისოდ გათუნდა შენთვის.

ქარს გაყვავა წამოვრის უღანბოთი, და შენს მწვერვალებს ვარდნარი მოსავს, ზოლოს შენთვისაც მზე ამოვიდა და ამ მზეს ჰქვია ღენინის დროშა.

* * *

მომენტარა სოფლის მთავრე და ძაღლების ვეშაველი სითით მართოლვარე, ვევალებით მკრეფა...

ნეთუ მოვიდალდე?

ღამე დღეს სკვლის და დღე ღამეს, მაგარო უღეთოდ ნელი, როგორც მინდა გაუვეცე ყანებს, ვით ციციწათელა... მკრათლად მოციალდე...

ნეთუ მოვიდალდე?

...არა, ჩემო ყველა, ვის შენ ნიშნო ველად, როგორც შუქია ელვა, როგორც ყრველად.

აკვარის მერე

რა საყვარელი სანახავია, ჩვენი სოფელი დიდ ადგარის მერე, ჩვენი მგონია ქვაკვი სუბუნად ქვაკვი სასლბინოდ ამომდგრებს!

ქველბს რომ ჩანდა გადუქმობა, სად უნდა ვნახო მწვერება შეტის მთა რომ ღიმილით მოას შეეცრება და სიყვარულზე დუმილით ტყევის.

უსნივე ფროსონის ღამაშ სიმღერას, უსნივე მზორე ყველითა თროლოვას, სულთ სიმღერითა ნუ მოიადლები, ნუშე მოგებწრადება ლევაგარში ღტოლავა.

ხეს მოკამამე ცვარი რომ წყუნდება და ზავსონს ღიმი სიხეშო რომ ღვივის, კრამიტინი სახლებს წყება ტბილი სურნელი თონის და ღვინის...

საყოთად უნდა იგარნო ყოველი, თვით იყო ზეცა, თვით იყო ველი! მთი, ეს ღურბო ცა-ენახები, პირველი ტრფობის სიმღერის ფერი, რა საყვარელი სანახავია ჩვენი სოფელი დიდ ადგარის მერე!

ბიოგრაფი მამაროსი

წ ვ რ ი მ ბ ი

გაშინ დილით — ბავშვობაში რომ ვიცილი იხი, ტახაკელის მთიდან მხრებით ავიროდდი ცისკენ, ავედიდებო აწვითებულ ნოღაულის დღობს, თან მჩქეფარე ჩანჭერების ჰქერებს მოვეფერე. დავარბინე ბილიკები ცად აზიდულ მთების — თითქოს ნისლში არწვივება მხრებზე გამგრეს ფრთები... სეთა ენით გავსიტყვე მღუშარებებს ტყეთა, ტყის დღუმლში ნისლი სდუმდა ტაქეუ უფრო მეტად.

იქვე ახლოს, კლდის კალთაში, მთების ღანდი იწვა, დანდი თროლდა, ირხოვდა, მტკვოდა მიწას, მთის მწვერვალებს მზის სხივები გვირგვინივით ადგათ,

იმის იქით ველზე ყანა შრიალებდა სადღაც... ნაპარლიდან ნაკადული მომტკრეცდა კისერს, გაიხარა — მხრები ღაღად ავიროდდი ცისკენ.

გადავხედე ჩემი სოფლის ამწვანებულ ველებს, ველებისკენ გამქცეოდა ნოღაულის დღობი.

გამქცეოდა — წინ გაედლო ნაჯახოს თხები, აწვითებულს თან წყედო აღტყავა ჩემი. და შორს —

სადღაც ცხენისწყალითან, ახლოს შენი სახლის, უტენიშედილი ერთი ქალი ამოვედა ნახიის. გაბკიონდენ წერობები ნავჯაჯოს ჰლებს, მომავლიდი — ისევე შენზე ფიქრით გავიმსჭვალე.

ქვეყანას დარჩა

ფრტებს აშრიალებს ყანასთან ყანა, რქებით ჩხვრიავენ შიწას ხარბი, შენი მარცვენა ყანაში დარჩა, მიწაზე მწერად დარჩა თვალები. პირაღმა გვიდა ფშიარში თოხი, ღვინოში ღუმეა ღლებუა პატარა, ვამქცეოდა ხის მირას ღოქი, ქლმა რომ ბავშვებს გამოტანა... ახლა გულს გაწეც ის გამარჯე მება, მიწას რომ შრომის ამაგი დანდო, შენი კაცობა ქვეყანას დარჩა, შენი შვილების სიცოცხლის საწარლო.

ისევ მივმნებ...

გაწაფხულია, მთავრე მკრათლად ანათებს რთობს, გარეთ ნებახის, გარეთ ფოთლების სულის მოთქმა. ტოტი აწუღება სარკმელს ჩემი საღამოს ჩრადლით, მზის სურნელების აქმებს მოახლოება დილის. ისევი გავიწინე, ისევი ოცნებითა და დარბობ, შენს ღამაშ თვალებს, ცისფერს ციურთ შევინს მადლი... და ამ სარკმლიდან ახლა, ვით დილის ცვარი წინდა, მე მინდა შენი ნახვა, რაღაც საოცრად მინდა.

ვადა დღუმლი

რ ი შ რ ა ტ შ ე

იჩოფრავა... სიმუდროვის უღანბოში გაჭირვლებს ვარცველებმა შევის გუზება, მთავრე შეტრია... სიმუდროვის უღანბოში დიაბლად, და ბავშვით მწევი ორდებდა... და ტლდები უღვიფერ ძილში რომ შფოთვენ — ალბათ დაღლილი ქარიშხალი ენიშნობათ.

მ თ ლ დ ი ნ ი

ქალა მომავს დავიწებულ ამახს, წყლისპირა ძეწვის დაუხრიათ თავი, ძილში ისმენს მწოლარე დამაბ სობისწყლის და წარსულის ზღავიბს. ჩუმად დღის მოკონების ჰობია, დაშრიალებს ქველი, როგორც დელი, ფხიჯობის ხორცა, რა წნას, თავის მკვიდრი — მგოსნის ძაბილს და ფეხის ხმას ელის.

ღამე სოფელში

ნარინის ბაღში, როგორც მტრედები — მეგრული ოღა-სახლები სხედან, სიყვარულს ღობის საბები ჰყოფენ. და ღამის ქარში, როგორც ბუხრადან ამოღურნილი ცისფერი კვალი — თავს გადავკვლის მძინარე სოფელს შორეული ყვილი მამლის.

„ეკონომიკური“

ეს ფოტო გადაღებულია ტურნალ „დროის“ რედაქციაში, 1960 წელს. ნიკოლოზ ჩხავია მან რედაქციის მასუბნებელი მფინავი იყო. აიი წელი შეიძლება მან ჩვენს ტურნალს. უფრო ადრე, პოტი, თავის თანამოაღმებთან ერთად, საბავშვო დედა ამ ბენეფიციარს ირგანოებს, რომელთა ირავლე ვაჩი-თაინურელი აუფრენ „მეზარტყნების“ დაჭრუფების შერეულად (ტურნალი „ლიტერატურა და სხვა“, გავიით „დროული“).

ამხანაშ პოტი კვავ აქტიურ საზოგადოებრივ მოღვაწეობას ეწევა, მიე-დო ინტრიგით ინსაურება ქართული სპორტურის წინსვლის საქმეს. წლების მანძილზე იგი ხელმძღვანელობდა საქართველოს შერვალია კავშირის მხავე-ვო ლიტერატურის სექციას.

„შენიღი, შენიღის ადამიანი“ — ასე უწოდებდა ნიკოლოზ ჩხავიამ თავისი ლექსების ერთ კრებულს. მაგრამ ეს სიტყვები გამოხატავენ პოტის აველია წინის, მიიღო მისი შემოქმედების იდეაზრს; კითხულობთ მის ლექსებს და მკითხველ ვაჩინობთ პოტის გულის სიბოძის, მის ღიღუღარებას, მის ღრმა სიყ-ვარულს ადამიანისადმი; პოტის სწამს ადამიანის ძალი და ძლიერებისადმი, იგი შეზარის ჩვენი ღრის ვარებას, რომელთა შემოქმედებითა გენიამ, ნიჭ-მა და ტანადმა დაიპოვო მანადე მიუღწეადმილა მწერარადები, საბჭოთა ადამიანი პირველი ვაჭრა კოსმოსში; მისმა შრომითმა მამაცობამ და გამბედა-ობამ სასწაულები მოახდინა.

თავისი ერთი ლექსისათვის პოტის „დუმიოთარბელი ადვაცივა“ უწო-დებოდა. ამ ადვაცივის მტკიცე და ურყევი საფუველი საბჭოთა საზოგადო-სის ადვაცივა; შერტი ლექსში „უნდა ვაჩრადეს“ პოტი წერს — ქვეყანა უფრო ნათელი დღეები არასოდეს მინახავს:

და რა ვაჩვირებებს, რომ დღეს ჩემსავით
ხანშიშურსული კაციც ღრმად
— დიდი სიციულზე უნდა ვაჩვირდეს,
დიდი სიციულზე უნდა ვაჩვირდეს.

პოტის მშვენიერად გადმოუცია ვარწმობა იმისა, თუ რა არის ადამიანი ადამიანისათვის, რა ძალის მატებს კაცს სახალცივე მეზობლისა, მხელმთლოსა, მფინავისა, როგორ გადაიღოს გულის სიბოძი ერთი ადამიანიდან მეორეზე. ეს არ არის პატარა თემა. ამ გზით პოტის ცოცხალ და კონკრეტულ სახეებში გა-დამოუცია ის უფროდამოხიზების და ვრცელი საშვარი ვარწმობებისა, რომელ-საც ჭეშინჯისმი მოიკავს.

პოტი ნაწი სახეარული წერის ადამიანებზე, სახეაროზე, ბუნებაზე, იმ ხეებზე, რომლებიც თავისი იდეალებს არაკვლე შემოქმედებებზე არია-ლდენ და აველდამ ის მართალია თავის გულის წინაშე, უფლებზე, და ამიომ ამ ვარწმობა და ადამიანი ვაჩიხელებსა.

ლექსში „ოთხი დაღუპული მეგობრებს“ ვაჩიხელობთ:

აბა სიციულმა როგორ გახედა
როგორ შეგას თქვენ გულს ხელზე,
იქნებ შემოხვევით ან უცახედა,
გახვადია ჩემი და უთქმელები,

იქნებ სიციულის არ ეძიებთან
უცადებებში ვარდაცოლე ღუმლის,
ისევ სიციულის ვრცელე ვაჭია
მე და თქვენს შორის გახმული ჩემი.

სიციულსა და სიკეთის იფუშალი მძი, გახმული ადამიანთა გულებს შორის, მიიღო ძალით დიდის პოტის ლექსები, რომლებიც გახმავებულია საბჭოთა საზოგადოებაში, მისი ადამიანებისადმი სიყვარულით.

მედიკოლოგი ჩვენს საყვარელ პოტეს დაბადების 70 წელს, ვუსურვოთ დღეგრძელობა და ახალი შემოქმედებითა წარმატებისა ქართული საბჭოთა კულტურის საყილოდღეოდ.

თინა ჩიკვაძე

ვოლგოგრადის ოლქი. დაბა კიკვიძე. დაბის შუაგულში ევლტრანსის და დასვენების შერეობი პარკია. სამოქალაქო და სასახლო ოქროს გზითა მისთვის აველდასაფილე ადამიანთა ორ იბესული შორის, მალა კვარცხლ-მეზე, მთელი ტანი დას ვასილ კიკვიძე მეტის ირავლე ვაჩვირებებად შერეული ცოცხალი აველიების ღმობა.

ვღვაჯარ ამ მეტის წინ და მასწავლებელს უწეს სტორონი: „ხეულებ-ბრი კაცად წაველ, დამიბრული უვედავ ზღაზრად“ ლექსში დედა-საწარბივე-ლი მიმართავს ასე თავის სახელოვან წიქს, ჩხინალ ვაჩვირებში ვაჩვირებ-ზეც, დონის სტებებშიც ცოცხალ ზღაზრად დაიბრინოს.

„ცოცხალი ლეგენდა“ — ასე უწოდებდა აჯი ირემისი წინეს ამ მამაც სარდალზე. ამ წინესა ჩამოგვიყვანა იმ მიდამოებში, სადაც ლეგენდარული ქართველი გმირი იბრძოდა.

„ცოცხალი ლეგენდა“ შარშან დიბებდა თბილისში, რუსულ ენაზე. ეს წინესი ვოლგოგრადის ოლქში ჩამოვიდა და ნოვოანისკის რაიონის სტანიცა სტაროანისკის კოლმეურნეებსა მის განსახლებულად ვაჩვირებულ კონფერენ-ცია მოაწეს. კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობის მისაღებად საქარო-ველს კომპაზირის ცენტრალურმა კომიტეტმა ვოლგოგრადის ოლქში მოა-ვლნა ისტორიკოსი და შერეული აჯი ირემამ, სტაროანისკის პირმოდების მონაწილე პოტი ვახტანგ ვარგაველი, ვ. კიკვიძის ახლი ნათესავი ინტრიგირი ავიანდელ კიკვიძე და ამ სტრქორონის ავტორს, ჩვენთან ერთად წაიბრდინენ „ზარია ვსიტკაჟი“ საცუთარი კონკრეტული გვიგე ნადარბიველი და თბი-ლისის მასშტაბის აველიების სტრუქტურული ზეტი ირემამ.

ვოლგოგრადს სამასზე მეტი კოლმეურნეობა ვაველით და დონის სტებებში ვაველით. სწორედ ამ მდებარეობის კიკვიძის საბჭოთა ასე მჭიდროდ დაკავ-შირბეული ნოვოანისკისა და კიკვიძის რაიონები, რომელთა მეკიდროთა კე-რავლის ვერ გადათქმებენ, რომ ვასილ კიკვიძე მათი თანამემამულე, მათი სისხლი და ხორცი არ ყოფილა.

დავა კიკვიძე...

კიკვიძე
კიკვიძე

ასე იყო და ასე იქნება — გმირები ყველა ხალხს ევეთვინის ამ უველით იყის კიკვიძის სახელი — დღედაც და პატარაობა, ქალაქი და კაცობა; ამ უველით შეხვედებით კიკვიძეს — კოლმეურნეობაშიც, სახ-მუთა მეტროპოლისშიც, ოჯახშიც, სკოლაშიც, მეზურეშიც, პირენათა სახლშიც, ლექსშიც, სიღრეშიც.

ამ ლაპარაკი იყო არა მარტო ირემისი წინესე, კიკვიძეობა ვაჩხინესს კიკვიძის საზმობის დიდი ზღაზრებულა — სტაროანისკის კოლმეურნეობის თავკომდარეს ვასილ უსტინოვის „ვეფხისტყაოსნიდან“ აველიები ზეჯარად მო-კავს, კონფერენციის იმის ქათხეული პოტიებისა და პორობიკოსების სახე-ლები, სიყვარულით იხსენებენ მათს წინესებს. აჯი ირემამის „ცოცხალმა ლე-გენდამ“ — მალღო შეფასება, ხოლო მისმა ავტორმა გულითადი მადლობა მიიღეს. მღიღრღილე იყო სტაროანისკის კონკრეტული, სახეიმილ აველირად შესანიშნავი სიღრეა „კიკვიძის აველი“, რომსაველს ასმდე კაცი და ქალი ას-რულებდა და სიღრრის მუსიკის ვეკროს, ჩვენთან ერთად ჩამოსული ვოლ-გოგრადელი კომპოზიტორის ვლდემირ ანდროუშენის ლიტბარობით.

... ნოვოანისკის რაიონის საბჭო დარბაზში რაიონის აქტივმა და ამ რაი-ონის მეცხოვრებმა ძველმა კიკვიძეებმა მოიკრეს თავი. ისინი ჩიღმეტბო-თხარბეტი წლისათი ყოფილან, რაცე კიკვიძის დიღიზებში უმართალია. მათი სისხლი აველითა მათგან სამამულო ომის ქარცეცხლე გაფრული და ახლი ეს სამოედამი-თხარბეტი წლის ზეჯარებში (მათ შორის ერთი მანდლოსანიც იყდა წინა რიგში) ილი ლაპარაკებდ ვასილ კიკვიძეზე, რომელსაც 24 წლის შესრულებაც არ დასცილდა, როგორც მამაზე.

მეტი კარგა ხანს შერეობი ნოვოანისკის მუზეუმის დარბაზებს ავერ სა-ტელეფონო აპარატი, რომლითაც კიკვიძე ლინფონათვის წარსადგენ ცნობებს გახალცილდ. თი ტვიპიანრეკვიძე, რომლითაც კიკვიძის მეომრები თეთრის მუის აველიდენ.

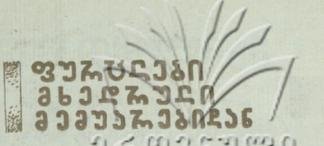
მერი მეტრიაანმა გზამ კიკვიძეში ჩავეყვანა.

როგორც ძვირფას ნათესავეს, ისე დავგებენდ კიკვიძელებში. რაიონის აქ-ტივთან სურებისა და პირიერის სახლში საშუალო სკოლის კომპლექტთან შე-ხვედრის შემდეგ საღიღლე მივიწვიეს. ქათხეული კაცის სახელობის რაიონის მეკიდრო გამაპანდებულა ქართული სკოლადა.

და აველითა ვაჩვირებობი მოგზარებობის ვასილ კიკვიძის საბრძოლო ლექსებზე. ზღერებარე ცხოვრებები დღეული კავაყები. ისინი საბოლოო ინსახვერ თავიანთი ბენიგრო ცხოვრებისათვის მეტბრძოლ გმირთა სახელებს და ვეცე-ტურად შრომებენ უფრო ნათელი მომავლისათვის.

თ. ჯანაშვილი

დაუპატიო „ქართული“...

1945 წლის ადრე გაზაფხული. ბელგრადის მესამე ფრონტი. მსროლელი პოლი, რომლის მეთაურადაც მე დაწინაურდა, უკვე აღმოსავლეთ პარტიში იბრძოდა, ხაბტის წლებს მიაპირებოდა. დილით ადრე არმიის ტიპის უფროსმა გენერალმა ლევანმა დატყდა — არმიის სარდალმა გენერალ-მაიორსკიცა მებრძოლ ჩანჩაბავა აპარტის ტყვედანი ჩამოსვლიდა. მებრძოლ მეთაურის კოლონელი უნდა ვაგახსენო, უკველიერი მთავრები, არმიის სარდალი დიხეი კავა და წინაგის დიხეი მთავრები. იმ, ცვაძელ ვიკავებშირე მზად დახვდით.

როგორც უკვე ვთქვი, პოლიც ის იყო ჩანაბარი და მებრძოლებს ჭრ ახ ვიკონობდა. მაშინვე მეთაურს ვიკოლო წარდგინდით სია, ძალიან ვაგინაზარი, როცა სპაში, მომხე ხალხთა შვიდობის ვგერადი, ქართული სახელი და ვაგირ წავიკეთე — იოსებ ბესარიონის ძე დემეტრასვილი. „წითელი ვერსკლავის“ ორდენზე იყო წარდგინდი. მოვატანე მისი პირადი საქმე. დემეტრასვილი მზევარაგთა სხულებს ზრედედა აღაშინდა. მისი პირადი საქმეში სული ბრძანების ამონაწერი იყო. ზურაფადიან მითარის მზევარათა ასეულის მეთაურის კაპიტან სონტაივის პატაკმა ჩვენი პოლის ადრინდელი მეთაურის კოლონელის სახელზე. ამ პატაკის მიხედვით წარდგინა დემეტრასვილი ქოლიდრე. ახ როგორ ახასიათებდა დემეტრასვილს კაპიტანი სტეფანოვი:

„მზევარათა ასეულის ნაბრძანები გქონდა შენიწადა ქალაქ ნოვოტურცის ადმინისტრაციის ვერეხელ და აღმოჩინა შტრის სექციის სტრუქტურა. დაუყოლებელი უფედლებითი საქმის ზრედე მთუ-ახლოდელი ქალაქის მებრძოლებს, მაგარა მოკლედ-ნილად ზრედან მტრის სახეგრად ვიკვი ქვეშეხილად და ტვეთარქვეთებდაც ცეცხლი დაგვიწო. ჩვენმა მასშტერისკონტოლმა დაუყოლებელი უახსესხე, მაგარა პირველად წითელი მებრძოლი მოკლდა ორი ოკუპანტის მეთაური და სხუი მებრძოლი. პირადად მე დაშტრეს მარტვენა მებრძოლი ისე, რომ ასეულის ხელმძღვანელობა ადარ შენედილი. ვადეწვეთი ვახელი რომელმე უფროსის მეთაურისათვის ასეულის ვადამხარების, მაშინვე ზრედედა დემეტრასვილი ვაგახსენა. მოვიხმე. მან დაშინაბა თურ არა, რა დღეშიცა ვუსაყ, ვაქცა ვა დაწეშობი მოყვანა, ტრილობა შეხიხვის და უხიფათო ადგილის ვაგვიყვანე. იქვე ვუთარის დემეტრასვილს, თუ რა ვეკლდებოდა მას აშეირადან. ზრედებმა სსახელო ოთხობნა ვაგირინა, მაშინვე დაწინაურდა თავისი მოადგილეები, მე სათავადადოვლო უფრო მოხერხებულად ვადამხარებდა; მტრე ციბი ათეული შეარჩია და მტრის მიწურებისაკენ ვაგინარა. მებრძოლებს ხიხით მიიწვედნენ წინ, ოთხდას უხიხლოდებოდნენ ძეხმურებს, საიდანაც ვკავშირდებოდით. ბოლოს ზრედებმა ხელთი აწინა მებრძოლებს შეგრებულდებინა, თვითონ კი წრეადი და უფროსი ნახებოში ვაგეთა და მიწურის მვეულ ვაგახსენებულ მოქცა. ორიენი მიწაზე დაგარდნენ. მაგარა ვერხანელმა მანვე მოაწირა და ავტომატი ვაგინარა. ჩართლელი ათეული მოაწინა-ლად და მასშით ათეულად ორთა ბრძოლაში ვაგახსენებულ დემეტრასვილს. სრლობს მხაზე მიწურადან მტრის ოკუპანტსა მოინდინა ვაგინარა, ზრედებმა მიწურთა ხელუფლება ვადავალო, მტრე მიწურის დაუპატრონა და სანგრად ვაგვიყვანა. მტერს დაიბანა, უკველიერი მისთვის მოკლედნილი იყო. სხვა მიწურები ჩაწვედნენ. ჩვენმა მებრძოლებმა მტრის ცუცხლად ვაგარჩინილი ოკუპირეი ამოთარის მიწურადან და აპკარებულნი ნაბითი ჩვენსკენ

წამოვიდნენ. მტერი გონს მიეცა და მე შევიხმენი, რომ ციბი ოკუპანტადე ვარისაკებო ვაგინოდნენ ჩვენს ათეულს. დემეტრასვილი ბრძოლას არ დეულობდა და ჩვენე ვანაღვივისაკენ მოიქცარდა. მტერი ვმ მებრძოლ მთულებს და მტრე დაუწინის ცეცხლზე. ვერხანელები აირ-დაირიხნენ და მიიხიდადნენ.

წამოვიყვანე ტვენი და დევიწვეთი უნან ვაგინ-ულა. ციბად ვაჯდა საშვილობოზე ვაგინოსდის, როცა დემეტრასვილი და ორთა მებრძოლთა კიდევ ორი ტვენი ვარისაკეი იხადეს ხელთი და ვიხერე დახვედლებოდა, კიდევ მოვადწინეი პოლის ვან-ლავინა.

დატვენივებულ კაპიტნის ჩვენებს დრად სპირ-რომ და სანგრადი ვაგინავა ჩვენთვის. ამ ოპერაციის დროს დემეტრასვილმა სასახლო ვაგინდებოდა ვაგინინა. ამიტომ ვთხოვი იგი წამოვიხმე მეთაურის კოლონელზე“.

ასე ახასიათებდა კაპიტანი სტეფანოვი ქართველ ზრედებს. მოვიხივე დემეტრასვილი მოყვანა ჩვენმა, მაგარა ის ვანწინებთა აღმოჩნდა. მისი ვანწინა შემოსების ვადავდე, მაგარა ვიკვი მარ-ვაწირა. არმიის ოკუპანტი უკვე ჩვენთან. ზურაფობილი მზევად ნოვოტურცის დახვდითი, მე ზრედს პირად. მზევარებთან მისაშუების წარდგე სარდალს ბრძანა დეკიდებოდა დეკიდებოდა. კოლონელი ვენერად ლევანს უნდა მიწვეწინებოდა სარდალსთვის, ხოლო ჩვენი პოლის ვაგინის უფროსი არდემუს სისი მიხედვით უნდა ვაგინებოდა დაქოლივებოდა, რიცხვითი 135 ვაქცა. მოვიად დემეტრასვილის რიცვი, პოლის ოკუპანტმა მართე დეურა და შევიხმენი, რომ მარტვენა დროინდა ციბი ტანმორილად ჰაბუეთ მტეცე ნაბითი ვაგინებდა ჩვენსკენ. ხუთ ნახაჭე რომ მოვიდა, ლევანს სარდალს კოლონელი კოლონ ვაგინარა, სარდალმა ნახაჭედა, კოლონეი ვახსნა, მტრე მე მოხიბრულა და ქართველ მადლობა მითარა — ცერკონილით ძალიან კარგად მოვიწყობარა. ვერხეხედი ორი დავიხმეწეწე მადლობა. ახ ვა გარდა-ახლდა ასე დემეტრასვილს. ვიკვიც უმეკობლა ვარდა ვიხერხული იქნებოდა. ვიკვიც ვაგინებულ-ლი და უკვიც მიხედვად რაჟიცი იყო საქმე — ოკუპანტი ქართულ საცავთაში უკრავდა.

ვაგინებოდა, მანამდე ჩვეულებრივ ტვეს უკრავდნენ, მაგარა ის ვეკვი აღელვებულ, რომ ვერ შევიხმენი როდის ვაგინადნენ „ქართველებს“. არც ის ვცივდოდა მან მოიკვიდა ეს. თურქე უკველიერი არდემუსე ვაგინავლისწინებინა და პოლის მუსიკონსიბე მას ვაგინებოდა.

ძალიან ვაგინარა ჩანჩაბავამ. „ქართული“ ჩვენ მთლიან შეგრებულ ვაგახსენა. აქ, შინ, უკველი ნახაჭე ვახსნა, მაგარა ახა წამოვიდინეთი — სხადელი, ვადეკარგებულნი, ბრძოლას ვიკვიც უკვიც ჩავხმან იგი, სარდალს ვაგინებდა თავი. სარდალმა ვერ კოლონელი ვაგინებდა, ზრედებ თვითონ მანამა ირდენი ვიკვიც, ხელი მაგარად ნახაჭედა და უთარა — ახლა კი დეუარეო. არდემუსემა აწინა ოკუპანტის თავადან დაწვეთი.

— ახა, ოკუპანტი ვეახსენებ, — ვაქცა სარდალმა, პირველად თვითონ შემოქცა ტვი და მოითხოვა ვაგინებოდა. მალე მთელი მწურობი უკრავდა ტვეს. სარდალმა ხელთი კი ვაქცა ოსებს — ვადე ბეო, თავი ახ მომქარა. ოსებსმა ძეხმურ და ოსებისა და სულ დაპატარავდა, შემოხმედა და მიწვედარა — ციბა ახ ვიცი და მიწვედარა ჩამო. სარდალმა უკველიერი ეს შენიწინა და ოსებს უთარა: — შეგრებებს მოყრის სიძიმი მე ვინერა

ლევანს ვადახვდელი და მტრე შეგახვდი სარდალს: ვაგინობი-მეტი. კახლზე მან ტველიდნენ ცეცხლს და ხელი ჩავხმენა. ოსებსმა უნახაჭე მოკლეს მებრძოლნი და დახვედნივებულნი. ოკუპანტისას სულ ქართველთა „ნახაჭე ვაგინავდა ის ახლა კი მოხვედნივებულნი და სანგრადი მისი ვინწინე ქართველნი. ლევანს ხელისა ზრედის სანგრადი, სარდალს სხე უცივარა. ოსებს შევიად მწურობი და ოკუპანტიც ვაგინედა.

— შევიდეთო, — უთარა სარდალმა არდემუსე. არდემუსემა მითავი დაქოლივებულნი ვაგინიდა. დღის ორი საათისთვის სარდალმა დამაბარა კოლონელის ვაგინება და მითარა მისი ნახაჭე მისი ჩავმდარავა, რომ სარდალმა ვეწვილი, არდემუსე კი დაჯდა დემეტრასვილი მოყვანა და ნახაჭედა ვაგინა.

ვაგინებდა ოსებს ახ ისინამონა სარდალის ვადეწვეთი-მეტი, დეკიდებინა, მაგარა მას ვაგ მქონდა. სარდალმა თვითონ მანამა არდემუსეც ვაგინეყვანა და უკველიერი ციბად ირადევი სარდალს სასადლოდ ვეწვილად მებრძობ პატარა სკვორტის ტვი ქალაქ რაუბენში. სარდალს აღელვებდა კაპიტანი მახაჭედა ამდენი ხელტვირთი რომ ადგებოდა, სურდა ახლად ვაგინებოდა ვაგინებოდა. მაგინადე კახური ჩერხებულნი დაჯავდა, იქვე ჩამოწვეთებულნი იყო პოლიტიკა წარწერებით: წინანდალი, ვერქანა, ხეწეწარა... ოსებს ციბობდა ჩვენ ვეწვილი მოხვედრილოდ, სარდალს ეს შენიწინა და თავი ვეწვილი ურეცა ადგილი. ზრედებ სსეკავებოდა მას ციბი ლტინობი მთელი მოუტანეს, ვერ თავი ვეწვილი დასხა, მტრე მოვიგინარუნდა და ვეკვიანა — ვიწვე რამეს რომ არ იტყობის, ახლავე მოიგინებო. თან დამხვდა — ეს ვეწვილი სანდოლს არავაო. ლევანმა და არდემუსემ მარტვენად მოახსენეს თვითი ვაგინებინაო. დაუყოლებული მოიარეს „თვითი“ ლევანს და არდემუსეს და მათაც საწარადოდ შევისეს ტვიები.

— ვაგინებინ ჩვენს საშვილობის — დაილოცა სარდალმა, უკველი ვაგინებოდა ტვიები. სადოლის დაშტრებობას სარდალს მახაჭედა მიუბრუნდა: დღეს ქართული ციბი მოტანათა, უთარა აპარტი შემოტანინ და ვნახობი. ციბანი კედელზე მოათავსეს. სურათი „ნარჩისი ვილი“ აღმოჩნდა. თითქოს ახლი სტუმრები შემოვივებდნენ, ისე ვაგინინდნენ ვარსებ მიხელი ვეკვილით თავისი ვიბარა, სანდო ურკოვნილი, უტვი ნახაჭედაც რომ ტვიინა... ნადე ვანწინე. აჯიცი მოიკვიდა. ციბის ზრედებ სარდალს ნადის ოთხნი მოიკვიდა და მითარა — სცადე ბედო, თუ არ დაგვიწყინათ. ვნახობი-მეტი, ვახსენებ. მახაჭედა სკვორტის ოსებს დახვდელი ნარდო მობრძის, კამაშელი და ქვეში პურის ციბისას იყო ვაგინებულნი. დეკიდებოთ ოთხნი. მახაჭედი იქვე იხდა, დუსის დაშტრებოდა და როგორც კი შენიწინა, რომ ათავთილი მითარლენდა და სარდალს არ ვეგინავდა, მანამა წე მოხუბო. შევიბრება სარდალს სასარებლოდ იქნა წარმართული და ვაგინებდაც მას მიწინა.

წინასწოდელი ჩემ წამოვიდინე, ვახსენებულმა სარდალმა ტვიარებულ ვაგინეკვილი და უკველი ვეკვილითად ვადეწვივებოდა. ახლა სპირი იყო საწარადოდ ვეკვილითი საქმის. ჩვენი წარბეი კენისებრებულ სეკირებულ ეწველებოდა.

შალვა თელიანი

მამლუქთა წერილები ეზვიკტიდან

ადი ხანი არ არის, რაც ევკიბიტის მამლუქთა ისტორია ქართველ მკვლევარს ურავლებს ცენტრში მოექცა. ეს კრიტიკული განაზრგა ამ მიჯნობებში, რომ უნასყენელ მამლუქთა უდიდესი ნაწილი ქართველი წარმოშობისა იყო. ცნობილი ვახა, რომ არსებობდა ფრთხილობა და მიმსდელ ევკიბიტის ქართველ მამლუქებს და საქართველოს შორის. ეს ფრთხილობა განსაკუთრებით იწვევებოდა XVIII ს. 80-იანი წლებიდან ვაშლს, რასაც ხელს უწყობდა ქართლ-კახეთის მეფე ერეკლე II და ევკიბიტის შიხ-ალ-ბაღდადი, მართლმადიდებელი მღვდლის შვილი იბრაჰიმ ბეგი (ხანა) შინაყაიბი. მამლუქთა ამ ფრთხილობის საერთო მუხის ოსმალეთის წინააღმდეგ ბრძოლა იყო, მაგრამ ევკიბიტის მამლუქებს სხვა ფაქტორებიც ამოქრავდათ, რასაც ამ საკითხის შესწავლის დროს სათანადო ანგარიში უნდა გაეწიო.

მამლუქთა უდიდესი ნაწილი დაბალი სოციალური ფენებიდან გამოვიდა. ბავშვობაში მონივნი გაყოფილებმა მათ საუბოლო მარჯვენი გაიყარეს ზნა მალღი თანამდებობისაგან ევკიბიტში და ერთხელ ჩამოშორდნენ წარსულს. მაგრამ სამშობლოში მათ რჩებოდათ შრომობი, და-ძმები, ნათესავები, რომელთა დაფინანსება არავითარ ძალას არ შეეძლო. ამ კოფილი გლეხის შრომობი და შედეგ ევკიბიტის ფაქტორი ბატონობისგან ბელსაყრელ შემსუვყვის არ უშეძლებდა, რათა საქართველოში ახლობლებთან კავშირი დაემყარებინათ და მათი მდებარეობა გაუმჯობესებინათ. ისინი ევკიბიტის ოსტატებდნენ ნათესავებს, მსაჯურებდნენ ზამ და უარ, საქართველოში ახრებდნენ.

ჩვენ წინაშე დღემდე დგანს საბუთი, რომელიც ამ ფრთხილობის გრთ ფურცლებს ასახავს. ეს არის ევკიბიტის შიხ-ალ-ბაღდადი. ოთარ ამილახვარისგან 2 წერილზე დასმულ არაბულ ბეჭდულ იტიხება შიქრის 1198 წ., რაც 1779 წელს შეესაბამება. საწუხარებელი, წერილში მოხსენიებული არ არის შიხ-ალ-ბაღდადი ქართლში ვაჭარი. არც მისი ბრძანების უხეტი დადგენის შესაძლებლობა მაგისტრს, ოუც ვკვარავლობს, რომ ეს ის შიხ-ალ-ბაღდადი 1799 წელს 2 მაგისტრს ანგარიშვებულ საქმიანობის გამო დრანაგებმა სცდებოდა დასაქვს კარიბო.

თავის წერილში შიხ-ალ-ბაღდადი ამათ ამილახვარს დღე მოკითხავს უდიდის. შიხ-ალ-ბაღდადი, რომ მას ევკიბიტში მას სწავლა სტუმრად, რომელიც ავადმყოფობის გამო იქ შედგირებულა. შიხ-ალ-ბაღდადი დასაქვრებულა უარს ურდებოდა. „ახლა ეს არის ჩემი არს (ოღონა)“. — გ. ქ.) თქვიანია, რომ ჩემი ბერკამა და ჩემი ძმები ბიჭენ სადაცღვარ ქვეშ გააძლიერებო... ჩემი ბერკამა და ჩემი ძმები გებრალბებოდა, ბიჭენი ველტებოლინა იყოს მავთ-უღარი... იხილვა შიხ-ალ-ბაღდადი აუდი უდიდეს ბატონს და თანვე ბოღმოს იხილვა მეტ-ნაბიბის უფროსის. მისიანს ევკიბიტში — გ. ქ.) კარგი შერჩევა არ არის...“

ახეი მისიოსოს კვლი დღემდე შერჩევა სიხის ცნობიერებში. 1988 წ. სოფ. მარტყოფი, როცა ევკიბიტელი მამლუქის იბრაჰიმ ბეგ შინაყაიბის ნამოღვროსი ვეძიებოდა. შინაყაიბის უბანში რჩამბ მოხუცებულ ვარსო და მართამ შინაყაიბისგან ჩვენ მოხსენიებულ გამოცემას ერთი „მეტი“ შეასხებ. თუ როგორ მოიტაცეს ის დღემდე, როგორ მინიჭებეს მას მისი მისიარობა და როგორ დაიბარა მან თიხთიხმა მარკა დაწამა თიხთიხელ ვაჭარს შეშეუობით თიხის ძმს. ძმას მარტო წახლა ნახილა და თან მისი-შვილი წაუყვანა. იმ ბეგს ისინი დღიე ბატონი მ-ღული და დასაქვრებულნი უარს დაუბრუნებია.

მწილე არ არის ამ გამოცემის მთავარ დიფერენს სწორად იბრაჰიმ ბეგი დავიანობი. ლიტერატურული წყაროების ცნობით, რომ 1788 წ. იბრაჰიმ ბეგს ევკიბიტში სამშობლოდან მას ბასილი შინაყაიბისი და სიხე გოგია ბერ-საყაიბი ეწვევინებ სტუმრად, მარამ გამოცემის არაღიგერატურული გზით წარმოშობა ჩვენ ევკი არ გვიჩვენებს. მისიუკანი ევკიბიტის ნაცდელ მძირის დანერგვისგან ამ მისის, იმ სახელწოდებას, რომელიც ჩვენი ძეგლი და-ფინანსებულ და რომელიც გამოცემისა უცდებლად გამოვიღოთ ითი-ბეგის. გამოცემის სიხე მძირისაზე შეყვარდა და, ვარდა ამისა, მიიღო მას შინაყაიბის ცნობა, რომ შინაყაიბისთვის უბანში დიდად არსებულ ბატონ-დაწამებ ნახილა სამართალიანი კოჩე იბრაჰიმისგან ნაბიჭი ფულით აუგია მის ძმს.

მამლუქებისგან ახლობლებისთვის გამოწვევანი ფული თუ სხვა საწუხარო ზოგჯერ დაინაშნებოდა ადგილს არ აღწევდა და ადრესატს არ პარდებოდა. მართლმადიდებელი ლაზარე ნიტრაყაიბის ევკიბიტელი სტუმრად აღს (ქანსაყი-ღის) ამანო საიანაღვი არ გაუწავლობდა და თავად დასაქვრებოდა. ამას გვაწუხებს ერთი წერილი, რომელიც აღმოვაჩინებ სტუმრად აღს 1708 წ. 16 ივნისს მისთვის საქართველოში გამოგზავნილი.

სტუმრად აღს ლაზარე ნიტრაყაიბისგან სამართლიანობის აღდგენასა და საწუხარების დაინაშნებლობისგან განწავლობას მოითხოვდა. წერილშიან დავის მოხუცადვად, სტუმრად აღს წერილი უდიდესად საინტერესო ფაქტებს შეიცავს. „ჩემი ბეგო-რე, შენ ჩემი მეგობრობაზე გამბარებარ და აღას იძლევა. — წინადა სტუმრად აღს ლაზარე ნიტრაყაიბის, — ჩემი პატივით და მეფე არაყლი, ჩემი მეგობრობაზე ის არის... თუ არის მებარალბობა, ევკიბი რაც გაგაწერე, უხეიანი თანავი (ე. ი. ადრესატის — გ. ქ.) მთავარ... თუ არ მთავარ, მეფე ერეკლე და იმისი შიხ-ალ-ბაღდადი ციხელები არან... აღრის ვიყავი და მეფის ერეკლეს, რომ წავს მუფერ მეფის, გიორგი ბაგრატიონის, იღობის და აღმასხანს, ჩემსასაც გამოვიტანი და შენი თან ვაგვიხი და მასყან რე დამეძღურებო. ოთარემ მანამ შენი ერეკლე და იმისი შიხ-ალ-ბაღდადი ციხელები არან, შენ ჩემი საქონლის არ შეგაგვიც...“

მტკიცად ნაწვეტი კარგად მოწობას, რომ სტუმრად აღს დღიე ავტორიტეტული მტკიცად ქართლ-კახეთის საბუთი კარგე. ამასთან ერთად აღნიშნავია ისიც, რომ სტუმრად თიხის მებრძობაზე ერეკლე მეფის ასახლებს. ბუთიაღვილი კი ისეთი კაცის ქონება იყო, რომელიც უმეტესად ერეკლე მეფეს ეძღვნებოდა.

წერილში ურადგებას იტყობს კიდევ ერთი საინტერესო ფაქტი. სტუმრად აღს საქართველოში მამლუქი და ქონება შეუძენია, რომელიც აღს სხვები, მათ შორის ლაზარე ნიტრაყაიბის მეშვეობით. „შენ ჩემ მამულთან სასქემ ვაგვს... ვის არ უბოლა მამამ მამულს და საქონლს არ წახდებოდა...“ სტუმრად აღს დღიე და მოდებებს ნამქელ ადგილებს. ევკიბიტს მეც დღიე იმან ბე-ლი მისიარობა და ჩემს ქვეყანაში მოსდელ მიღობის...“

როდენ მთამებეჭავია უცხოეთში გადმავლენი ქართველი კაცის ეს სიტყვები. სტუმრად აღს უნაწვეტიანად დიფერია იყო მამლუქთა ევკიბიტში. მას ბერ-საყაიბის უფროსის — აღს და-მტკიცად მამლუქის მოსდელ და მიხედვად მარ-ალა მდებარეობისა, მას არ ლაზარე ნიტრაყაიბის მამლუქობა დაბრუნებულ სტუმრად.

სტუმრად აღს ბარათზე იბრაჰიმ ბეგის (შინაყაიბის) მინაწერიცაა. სტუმრად მისი ავტორიტეტული გამოცემა, რათა ლაზარე ნიტრაყაიბელ შეგავა-ღება მოეხდინა.

ამ მამლუქობა საინტერესოა ერთი გარემოება. სტუმრად აღს იბრაჰიმ ბეგის არ პარტო დაახლოებული პირი, არამედ მისი თანასწორული ყოფილა. სტუმრად აღს გვარი ძანანაშვილი და ძანანაშვილ-წანანაშვილები ეს კაცობის 1801-1802 წ. ადრესის დაჯიბოში მხოლოდ მარტყოფის მკვლევრად არან დასახლებულნი.

მარტყოფელი იყო იბრაჰიმ ბეგის კიდევ ერთი თანამებრძოლი სტუმრად აღს ანალი (სწუტიშვილი, იგივე კანტაშვილი), რომლის მიერ ერეკლე II-ის სახელზე გამოწვევანი ბარათი გამოაქვეყნა ვ. მაქაიაძემ. ევკიბიტში ამ გვარის სხვა წარმომადგენლებიც ვხვდებით. 1820 წ. ცნობილი ქართველი საზოგადო მოღვაწე გიორგი ავალიშვილი ევკიბიტში მუშაობის დროს შეხვედ ევკიბიტის ვაჭრებს მუხამხელ ფან ურას დღე მოხუცულ, ქრისტიანობაში ან-ღელი ცნობილებს, მუსლიმანობაში კი მამამდა აქთა რასა...“

უდიდესი ეს გავრცობებები, რომ მამლუქთა ბეგები თავიანთი ჩიხების ქართველობის შეგების დროს ცდებოდნენ თანასწორულების მოწოდებას, რათა ამით უფრო მტკიცე დასაყრდენი შეეძინათ. ამდენად იბრაჰიმ ბეგის გარემოცვაში კიდევ არაერთი მარტყოფელის ყოფნა არის საყარად.

სტუმრად აღს და იბრაჰიმ ბეგის ეს წერილი ჩვენივე ცნობილი უნასყენელი წერილია, რომელიც ევკიბიტის მამლუქებს ეკუთვნის. მისი დაწერიანა მოყვლი მის შემდეგ ევკიბიტში ნაწილობრივ შეიქმნა და მამლუქების მძიმე დღე-ნი დაუდგარა. ბუნებრივია ამ ორ პიროვნებაზე ისინი მოსწონები ევკიბიტ-დან დრანაგებდას დადგინდა. ვაღურჩნენ 1811 წლის მარტო მუხამხელ აღს მი-ერ ნაწილობრდ მამლუქთა საწინააღმდეგ ტელტას და შორეულ სუფანში, დონე-ლოში დაწარულეს თიხის სიტყვები.

მთა ჯანაშიძე

1 მამლუქთა ადმინისტრაციული ორგანიზაციაში შიხ-ალ-ბაღდადი იანგაე უფროსი იყო. მამლუქი ბეგი, რომელსაც შიხ-ალ-ბაღდადი პოსტი ეზარა ვა-რიობა, ევკიბიტის ფაქტორზე გამოგზავნი წარმოადგენდა.

2 საქართველოს ისტორიული ისტორიული არქივი, ფონდი 1148, № 2430. ქრონოლოგიკული ეს არის დღემდე გამოცემული პირველი წერილი, რომელიც ევკიბიტის მამლუქებს მიეკუთვნება.

3 აღს ტიტული მიწმობას, რომ მურადი დაემყობებოდა იყო ევკიბიტის სასოლიყო სამს-სერანს და ხელმძღვანელობდა ერთიანი პოლიციის ჩანს.

4 საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის სხ. ხელნაწერთა ინსტიტუტი, ფონდი AD № 671. აღნიშნული ლაზარე ნიტრაყაიბის ორ მარტყოფელს, ეს წანა 1801-1802 წ. კახეთის ადრესის დიფერია. იმ გ. ბოჭორიძე, კახეთის ადრესი 1801-1802 წლისა, საქართველოს არქივი, წიგნი 111, თბ. 1927, გვ. 134.

5 ლაზარე ნიტრაყაიბელი შესაძლოა სტუმრად აღს დღე მწარე იყო.

ეს არ უნდა მოხდეს რიგში

სიღლიანი „პროკურორის ჩანაწერი“.

ეს ამბავი კახეთში მოხდა, საქმაოდ მოწოდებული დახმონ. პროკურატურამ ცნობა მიიღო, რომ იკლავიანო წლის ახალგაზრდა ქალიშვილი, შუალისის, სანაირი თოფით თავისივე ბიწავი მოკლავდა თავი.

ამ ამბავმა დიდი მითქმამოქმამ გამოიწვია. ნაწილი გულსაშვილი ღამისა ქალიშვილი იყო, ბევრს ეტყრა მასზე თვალთ. ერთმა ახალგაზრდა ბიჭმა, ბრადვიანმა ვალოი ბუკლაშვილმა, როგორც ამბობდნენ, სივარდული უხსნა წინა საღამოს ქალი და ვაგი ერთად იყვნენ ენასზე ვახსენებო, ბიჭმა შინიწმინდული იყო, როცა დაბრუნდნენ, ბიჭმა შივლით სახლში, მაგრამ ნაწილი უფროდ გამოიწვადებულა შეფარდა შინ და ჩაიკეტა. დღედაღუ შუამწინა ეს და გუბილობდა.

მაშინ არავის მიუტყვევია ამისთვის ურადლება, ახლა კი ვახსენებ. გამოჩნდნენ ისეთებიც, უფროდ რომ დაიჭირებდნენ ენები და არა თუქნენ: ვითომ ისიც დანახეს, რომ ქალ-ვაგი ენასზე კი არა, ტყუილი იყვნენ, რომ ბიჭმა ძალი იმპარა, ქალს ნაწილი ახდა და იმანაც ნაწილს სიციცდნის სივარდული არჩაია.

ძვიანთ თავდაპირველად, ცხადია, ვალოის დაღვაჯა თვალთ. მაგრამ ექსპერტისაგან სულ ადავატურა, რომ ქალს ძალიანობის არავითარი ნიშნის არ შეიკლავდა ბიჭი ისე ვაგიწმინდა იყო, ენა ერთად, სიტყვას სიტყვად ვიდრე ამბავმა მაშინ ღამის ჩვენება ნათელიყოფდა, რომ იმ საღამოს მათ ჰყავდა ურადლება და უწინარი საუბარი გქმნიდა. მართალია, ნაწილი თურმე ერთი... რატომ წამოიტარა — ჩემისთანა უბედურად ადამიანის შვილი არ დიდს ქვეყანაზე, რატომ ვაგილი უბედურება გამოიწვადდა და რატუნებ ჩაიჭირებო, მაგრამ ვალოი ამშვიდებდა, აწინარებდა, ბუნდერი მომავალს უსახავდა...

საგანში ჩაიჭირებული იყო ბარათი, რომელიც ნაწილის კლინეშოლისათვის ვაგუზავდა — სიბრცხვლიანება ვაგიტი ვერ გამოიხსენებო. ვალოი რომ არა, თავს მოკლავდა!

მაგრამ იმ დღეს ნაწილი, თუ მისი შეფარებულად იყენებდას დავუჭერებო, თითქმის შერეგბული იყო ბედთან. ისე ახარ დაბრუნდა. მამ არ მოხდა, რამ გადაწვევინა ასე უცებ თავის მოკლავა!

მოხდა შემდეგი (ეს მოწმედ გამოჩვენებულა და დაკითხულმა მეგობრებმა თქვა): იმ საღამოს ქალ-ვაგი ეტყრა რომ მოუახლოვდნენ, ჩხუბის ხმა შემოიკლავდა. ნაწის დღიან მეგობრებს კალა წყვედიდა, ძროხა ვადასდულიო მოხსენებო. ჩხუბს შეტყუილიყოფდა და წყველა დაეწყო ერთმორისათვის. ენით მქელვებდა მეგობრის დედაცამე თურმე ასეთი რამ წამოსახა ნაწის მოგებით ნაწილის დღიან:

— ზომ დაეკეთე მეტი და შედგარი, ჩაიკლა ქალი-შვილი სოფელში... იმეს შენა!

ეს სწორად იმ დროს მოხდა, როცა ქალ-ვაგი ეტყის უბედურადიოდნენ, ვალოის არც ვაგინია და სიტყვები, ნაწი კი, თაყვარად-ტყუილი, ბიჭს არც გამოიწვადებო, უბრუნდო შეფარდა ეტყრა, შევიდა თოფში და ჩაიკეტა.

ახლა კალიშვილის თვითმკვლელობის მასზე

ცხადი იყო. ერთი ტყვიანი შერლის წიგნში წაკითხული მუქა: ჭუნდებო ადამიანის მოკლვა: ახალგაზრდა სანაირი ახალგაზრდა, ახალგაზრდა სანაირისა ერთი შუამიანი სიტყვა.

დაიბ, შუამიანი სიტყვას ტყვიან ნაწილმა ძალი რადი აქცა!

***

ახლაც თაღუნ მიდგას ეს სახინელი სურათი: იწვა კუბოში მშენებრი, ვარსკვლავით ვალო... ქვასაც კი ატარებდა იმისი ახლოვლების საცოდაობა.

მართალი ვიხარია, აქ სიტყვას აღარ ვაგაძეგდებო, რომ არც ვტყუილო, თუ რა სახინელი სურათი ტყვიანების წყარო და მანკის ზეგება უბედურად საწვავებლებში მოსადენ გამოცდებზე ჩაიბა ბევრზე ბევრი რაქისათვის, ცნობილია, მაგალითად, შემთხვევად, როცა დღემ უთხრა თავის ქალიშვილს — თუ ჩაიჭირე, შინ წამოხალა ვალო წყავდა და წყალში ვადავარდა.

რამდენჯერ მინახდა როგორ ტირის არა მარტო ჩაიჭირე მოსწავლე, არამედ დღედაც და მამაც — რად ვეშვებოდა, რადელო რადორად ვადავარდებო ეს ისეთ ტრაგედიადაა ქვეყნის, რომ რაქისა ქრება სიხარული, ისეთი ვაწვევებობდა ვეფარდება, თითქმის წმინდადებოდა ცხვირით და ეს გაძლიერება მთელ წელს, მომავალ ვალოვებამდე, რათა ისე თავიან დაწყო უცვლადიერი.

და აი, ყოველდ ამის შემდგომ, არ შემოიღია არც ვუთხრა ამ ადამიანებს — არა თქვენ უნდა, რა სწობია იმს, თუ მისადენ ვალოვებებზე უბიძგის მიიღებ, მაგრამ ვინა თქვა, ვინ დააწვევინა ეს ადამიანი, რომ კარგი კაცობის და ვაგი ქალიშვილის ერთმორისა იყვნენ, ერთადერთი სახით მარტი მავანი და მავანი დავუტლებების დაღმობა, რომ უბედობლობ ცხოვრება შეუძლებლობა: რა ჩამოვიდოდა, რა ქალად დაიტეხეს იმ ახალგაზრდა ქალ-ვაგის სახლებლსა და ვაგრებს, ვინც მართალია ჩაიჭირა, მაგრამ მიწას და ფაბრიკას მოუბრუნდა, მიუბრუნდა და ნამდვილი ბედნიერება იოვა, ვინ, რომ არავითარი არ დაუკარგავს: შექმნა მშენებრი

კახეტი, ააგი მშენებრი სახლი, მოხებდა სახლი, იცხად ცხოვრებისათვის, ქვეყნისათვის მარტი სპირითი არა, აუცილებელი ადამიანი. ასეთები დაუსრულებლად შეიძლება ჩამოვივალსა და. რა დასავლის რამდენი სოფელი თუ ქალაქი ახალგაზრდა ადამიანი ეჩიარა უბედურების კულტურის სიტყვებს და ეს შექმნი უბედობლობა. აიღეთ ახალგაზრდა მექანიზატორი, ან მედრინდელი, რომელიც ტრაგედიად არ ვადავქაა თავისი ჩაიჭირა, დუბურად მიწას, მამა-პაპის თვისა, ავსოს სიხარულით და ბუნდერიებო; ახლა შეფარებო ასეთი ახალგაზრდა მისხვე ტალს, რომელიც ჩაიჭირა, სოფელი ბაზრუნდა დაიჭირებო, თვადაიჭირა და არც ფაბრიკას ვაგარა, უბედურად დაიტეხა, მათ შორის არან ისეთებიც, რომლებს ქალაქში არ ნამდვილი, არამედ უბიძგე თავმოყვარეობის გამო თავიანდაკ უბედურად, ვსაქვლობო და ნამდვილიც კი უსაქმიო დღიან. რა მოხდებო ამან? ზარალიბს თვითონ ახალგაზრდა, იმრუდებს ცხოვრების გზას, ზარალიბს ქვეყანას — მას ეტყრება შესანიშნავი მოკლავი, მოღვაწე, შუგა.

უნდა შევძლოთ, უნდა ვაგაფანტო ის ცხოვრება, თითქმის უბედურების დაღმობა ბუნდერიბის ერთმორის სიბოლო იყო, ხოლოს და ბოლოს, უბრალო ანგარაშის საქმე არ არის! უბედურების საწვავებელი ვიწყოვარად ვერ დაიტეხა ვეღა მსურავდეს, ეს შეუძლებლობა; ჩვენ ბევრი უბედურად საწვავებელი ვაგავს, მაგრამ ათი ან დენი კიდევ რომ ვეწინდეს — მარცხ ვერ დაიტეხს, განსაკუთრებით მუშანიტარულ დარბევებზე შესვლის მსურავდებს, იმან, ვინც იტყვნობს გადნენ ისტორიკოსები, ფილოლოგები, ურანოსტები, თურქობები და ა. შ. ჩვენ ზნარად ვაგავინო: სიამაყით წამოვივალ სიტყვები, რომ უბედურად ნაწილბების მხარე მთელ მსოფლიოში სიკვდილად ადგალი ვეჩიარებო, მაგრამ წლიან წამდე ამან მათიშვი ვეღარ ვაგაფანტო იმანზე, რომ შუამიანბსაც და შვილებს ამან შეუძნეს ილუზია თითქმის უბედობლობად ადამიანი სრულყოფიანი ადამიანი არ არის, თითქმის უბედობლობა მის სიციცდნელს არა არა აქვს, და ამიტომ ზეგება აქვს: ჩაიჭირება ახალგაზრდა ერთად, ვაგის ვალოვებზე მეტიერ წელს, მისამ, მეოთხე, მეხუთე, მეექვსე წელს. ზოგი უფრო მეტიერაც სცდის ბედს და ამანბინა მკარავს თავის ნამდვილ ბედს, მკარავს იმდეს, სულს მშენობს, იტყრება ადამიანი თავის თავისთვისაც, თავის რაქისა და ქვეყნისთვისაც.

ამს წინა სახავაგო ვაგო, „ნორი ღენდელი“ წავიკებო ხროს მტელდ სანდერესო წერილი, რომელიც ბრეს აწერდა მანკავლებელი ქალი ვალენა შანგი (სამტკბილის რაიონი, სოფ. ნორა). ვალენა ვაგოვრო კლდერეობოში სასახელი შრომისთვის ვამგებობს უნივერსიტეტის მომავალბედულ ვაგოვროვებზე ვაგუზავნა, „თუ ჩაიბარა, მით კარგი, — წერს დედა თავის წერილში, — თუ არა, თავის საშუალოს დაუბრუნებო და არც მაშინ თაიქლებო კლდერეობის ხელებლს, რომელიც არც მე და არც ჩემი შვილი ვერავითარი ტუქვს ვერა ვხედავო. მაქის „კუჭები“ ზარალიბს და უწინარს კარობს მოლოლო!“

ამს წინა დედა, ტყვიანი ადამიანი, რომელსაც უყვარს თავისი შვილიც და უყვარს თავისი ქვეყანაც, მე მეფიარავ იმ შრომებლს, რომლებიც თავიანი შვილების ჩაქვას ვანიცადან როგორც ვამოწმორებად ტრაგედიას, კარავა ჩაუფიჭრდნენ ვალენა შანგის წერილს.

დაიბ, მე მეფიარავ ვანსაკუთრებით შრომებს და ვიბოვი მათ უფრო ღრმად ჩაუფიჭრდნენ ამ ამბავს. არ არის აქ სპირტი ცრემლი და წყურთი — შვილი დადილვალო ჩვენს ქვეყანაში არავინ არ დაიღუტება, ჩვენს ახალგაზრდაობის აქვს ბუნდერი ცხოვრების, წინსვლის, ზრდის, კულტურული დონის ამაღლების უკვლა პირბობა, უკვლა ახალგაზრდა. პატრიონი შრომა უკვლავ ვამოკარნეს, სახლეთია და დღეებში შემოხალეს. უკვლავ შეიძლება მოიხვედო ზალის სიყვარული, სოფლებიც, ქალაქები და პატრიონობა ჩვენს ქვეყანაში, და ეს არის უკვლავ სასაკო, უკვლავ დიდი დაღმობა — იყო ღირსეული შვილი შინი სამშობლისი, იყო ატყობრი მონაწილე მისი წინსვლისა, აწენებისა და აყვებისა.

პიუჯა

ნაგებნელი

ნაგებნელი

რამგორ მობარებს ნერონს

ქ. ლიტონ ბიზის (ამერიკის შვედეთზე უფრო შტატები, უფროიდა) ტერიტორიაზე არის ნაციონალური გვარდის არსენალი, რომელიც შტატის ხელისუფლებს ექვემდებარება. ამ არსენალში შენახული ითვების, ტყვიანობების და სხვა იარაღის დაცვა მინდობილი ჰქონდა მოდარჩე ძალს, რომელსაც ნერონს ეძახდნენ. ერთ საღამოს ვანგტერბის არსენალის შენახაში შეჭრის და მოპარვის ნერონს. იარაღი მათ არ სჭირდებოდათ, ფიციონაც საკმარისი ჰქონდათ.

ერთადერთი მიზეზი ის იყო, რომ მან თვარამდე წლის მანძილზე ვერ შეძლო სახსარტორი დაწინაურებულობა.

სენატორმა ბირკ ბემი განაცხადა, რომ დიპლომატის თვითმკვლელობის მიზეზი ვანგ კანცელარის შეცდომა. რეკომენდაცია ჩარულ თომასის დაწინაურების თაობაზე თურმე რამდენიმე წელი შედგომით ინახებოდა სხვა საქალაქში.

შპეინი ცოლი და შუშური მხარი

დაკოტას შტატის (აშშ) სენატორი უფრომ ჰელვორტი თავის ცოლს გვეყარა. იქაზის დაწინაურების მიზეზი ის იყო, რომ ცოლი — კეთილი და კვიციანი ქალი — არ იზარებდა ქმრის პოლიტიკურ შეხედულებებს. დიასახლისი შედიოდა ქმრის საშუაო კაბინეტში და ჩუმ-ჩუმად ასწრებდა სიტყვების ტექსტებს, რომლებიც უფრომ ჰელვორტის სენატში უნდა წარმოეთქვა.

მაგრამ ერთხელ, როცა სენატში სიტყვი გამოსულმა ჰელვორტმა წაიკითხა თავის სიტყვაში ჩაწერილი ფრაზა: „პატარებო, მე გვიპოხით, როდის უნდა დამთარგუნს ეს საზოგადორო იმი ვიტანაში!“ — სენატორი შეტყრა, ეს რა ვიქოვო, მაგრამ იმ წუთშივე მიხვდა, რომ იგი თავისი ცოლის ერთი დასაჯაროდა.

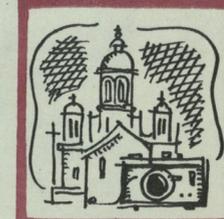
ამ ამავე იმის მომხრე სენატორს დიდი აურზაური და უსიამოვნება დაატეხა თავზე. იგი ამძლებებდა გახდა დაუძირებელი პოლიტიკური მტერი — საუკურობა ცოლ დაუეყრებოლე მოეშორებინა თავიდან.

შურსნიება

ერთხელ, ქალქ სიდნის (ავსტრალია) მუსორტის უფრომ დორბინის ქალქგარეთ სტრინობის დროს მოულოდნელად ფუტურების ვუნდი დაეხსნა თავზე. ფუტურებმა ისე უმოკლად დატყვეს დორბინი, რომ მან გონება დაუკარგა. მძიმე მდგომარეობაში მყოფი დორბინი საავადმყოფოში მიიყვანეს.

ყველაზე საოცარი ის იყო, რომ, როგორც შემდეგ გამოჩნდა, ფუტურებისაგან დატყვევებული დორბინი თურმე ჰელვორტი თავდების დამაჯადებელ ფაზიკაში მუშაობდა.

სინდუშური წირება

მაღრიდში, დესენიანის ქუჩაზე მდებარე ეკლესიაში, მისის პირველი რიცხვების საიდუმლო ვიარებეში

ჩვენთვის უფრო მისაქცეველად წარგა. ერთ-ერთმა დამწერელ, რომელმაც თავის თავს კაიბოტი ვიარებელად უწოდა, მკაცრად მოითხოვა, რომ პოლიტიკის უცხოელი ურანლობის ფორმირატადან დაუეყრებულად აფიკო ფირი, რომელსაც ამ საიდუმლო წარების კადრები აღიბეჭდა; ხოლო ჩილდდან ჩამოსული ურანლობისტი ქალი პოლიციამ დააპატიმრა და საპოლიციო უბანში წაიყვანა. პოლიცია ახეთ გადაჭარბებულ სიფრთხილს იჩენდა ირგან, რომ საიდუმლო წარგა მოწყობილი იყო ადვოკატების „სულის მოსახსენებლად“.

თავისუფლების აღკვეთა 500 წლით

დიდი სიბრძნე და გულმოწყალობა გამოჩინდა ამას წინათ დალახის სახანაბლომ (ამერიკის შვედეთზე უფრო შტატები, ტეხასის შტატი). პრიკურობა მოითხოვა, რომ პატიმარებებს დედამს მკაცრად მოეპოვებინათ, რომელსაც მოკლა თავისი მუხომელი ქალი და შედგენ კიდევ რამდენიმე მძიმე დანაშაული ჩაიდინა, 2.500 წლის პატიმრობა მიესჯათ.

უკიდობა მოსამართლეებმა პრიკურობის მოთხოვნა შეტყვევებდა მკაცრად მიიჩნეს და მკვლელს მოუხაეს. 500 წელი თავისუფლების აღკვეთა.

დიპლომატის თვითმკვლელობა

ამერიკელმა ჩარულ თომასმა ორი წლის მანძილზე ვერაფერი საშუალოს შოგა ვერ შეძლო და სიცოცხლე თვითმკვლელობით დაასრულა. ასეთი შემთხვევები ამერიკაში იშვიათი არ არის, მაგრამ საქმე იმასია, რომ ჩარულ თომასს ჩვეულებრივი უმოწყობი კი არ იყო, არამედ გამოუდელი დიპლომატი, რომელმაც 18 წელი იმუშავა სახელმწიფო დეპარტამენტში. ჩარულ თომასის მოსხის

გარეკანის პირველ გვერდზე: ლატარა ფოჩინა, მეოთხე გვერდზე — საშუალოდ პეიზაჟები. სურათები კორნელი სანაძისა.

შთავარი რედაქტორი გ. ნატროშვილი.

სარედაქციო კოლეგია: გ. ზახტაძე, თ. გოგოლაძე (პ/შ, მდივანი), ს. ლდრშიშვილი, ლ. კალანდაძე, ვ. კვიციანი, ა. კუსრაშვილი, დ. ნოდია (მხატვარი-რედაქტორი), მ. სააკაშვილი, ი. ტაბაღლა, უ. ჭავჭავაძე.

სამ კაცის გამომცემლობა

ტექნიკური და ხელოვნების კორექტორი ტ. თაბორაძე.

რედაქციის მისამართი: თბილისი, რუსთაველის ქ. № 42, III სართ. ტელ. — რედაქტორის — 99-54-66, პ/შ, მდივნის — 99-82-69, განყოფილებების — 93-28-42, 99-01-39

რედაქციაში შემოსული მასალები ავტორებს არ უბრუნდებათ. შანი 30 კაბა.

გადამცემი ახალწილი 9/VII-71 წ. ელემენტარული დასახელები 23/VII-71 წ. ქალ. ზომა 70x108/16, ფოიურია ნახევრად ფურც. 2, პირბით ნახევრად ფურცელი 2.8. სალიტერატურო-საგამომცემლო თაბაბი 3/1. ტრარაჟი 51.100, შვეც. № 2489, ფე 02113.

Ежемесячный общественно-политический и литературно-художественный журнал „Дроша“ (на грузинском языке) Издательство ЦК КП Грузии

საქ. კვ. ცკ-ის გამომცემლობის სტამბა, თბილისი, უნიის ქ. № 14. Типография издательства ЦК КП Грузии, Тбилиси, ул. Ленина, 14.

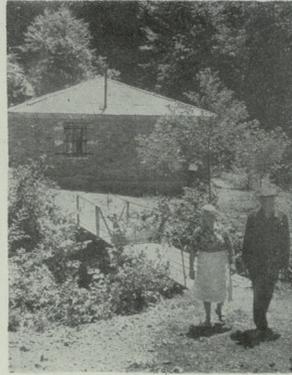
„სოხეთის დილა“ (წერილი იხ. მე-4—5 გვ.)

სიმინდის ყანაში.

მწველავი შურა ცნობილადი

სალაქერთხულას აბანოსთან.

კოლმეურნეობის თავმჯდომარე გ. კუბლაშვილი და შემდლებელი ჭ. ცნობილადი.

გიორგი კუბლაშვილი და პატარა მაიკო.

არსენ გოტაშვილი შვილმევილებთან.

ჩაის პლანტაციაში.

ИНДЕКС 76056

